

Handlagda brott

Slutlig statistik för 2014

Innehåll

Sammanfattning	4
Ny statistik över handlagda brott	4
Huvudresultat för 2014	5
Definitioner	6
Inledning	7
En totalbild av handläggningen av brott	7
Mer relevanta och tillförlitliga indelningar	7
Nya och justerade mått	9
Jämförelser med tidigare statistik	10
Tolkning av statistiken	11
Samtliga handlagda brott 2014	13
Utredda respektive direktavskrivna handlagda brott	13
Utredda brott	14
Direktavskrivna brott	15
Handlagda brott <i>med</i> respektive <i>utan</i> misstänkt person	15
Brott med misstänkt person	16
Brott utan misstänkt person	16
Redovisning efter beslutstyp	17
Förundersökningsbegränsade brott	17
Personupplärade brott	18
Personupplärings- och lagföringsprocent	21
Redovisning efter brottstyp	22
Brott mot person	23
Stöld- och tillgreppsbrott	29
Övriga brottstyper	36
Regionala variationer	41
Statistikens innehåll och uppbyggnad	43

Bakgrund till revideringen	43
Statistikens ändamål	43
Definitioner, indelningar och mått	44
Definitionen av handlagda brott	44
Övergripande indelningsgrunder	44
Kategorier av brott efter beslutstyp	45
Statistiska mått	46
Kategorisering av brott	46
Regional fördelning	46
Insamling och bearbetning	47
Jämförelser över tid	47
Jämförelser mellan statistiken över handlagda respektive uppklarade brott	47
Ändrad definition av personuppklarade brott ger nivåhöjning	49
Ändrad definition av personuppklaringsprocenten har liten påverkan	55
Påverkan av stora ärenden	57
Tekniska och juridiska förändringar	59

Sammanfattning

Ny statistik över handlagda brott

- Som ett led i att målgruppsanpassa och kvalitetssäkra produkterna i brottsstatistiken publicerar Brå från och med redovisningsåret 2014 ny statistik över *handlagda brott*. Den nya statistiken är en revidering av statistiken över uppklarade brott och ersätter därmed denna.
- Ändamålet med den nya statistiken är, liksom med tidigare uppläringsstatistik, att ge en översiktlig bild av de brottsutredande myndigheternas handläggning av brott. Syftet med revideringen har främst varit att höja statistikens relevans och tillförlitlighet.
- En förbättring är att statistiken över handlagda brott redovisar en totalbild av samtliga anmälda brott där ett beslut, som innebär att handläggningen av brottet avslutas, har tagits under redovisningsåret. I den tidigare statistiken redovisades endast en delmängd av de beslutade brotten (så kallade uppklarade brott).
- En annan förbättring är att mer relevanta och tillförlitliga indelningar av de handlagda brotten har införts. I den nya utformningen redovisas statistiken efter två övergripande indelningar. Dels efter om brotten har *direktavskrivits* eller om de har *utretts*, dels efter om det finns minst en registrerad *skäligen misstänkt person* för brotten eller ej.
- Redovisningarna av antalet *uppklarade brott* respektive *teknisk uppklarade brott* upphör därmed. Däremot redovisas antalet *personuppklarade brott* även i den nya statistiken. I och med revideringen beräknas antalet av de handlagda brotten, istället för av de anmälda brotten, vilket medför en liten nivåhöjning i antalet personuppklarade brott. För att möjliggöra jämförelser bakåt i tiden redovisar Brå uppgifter enligt både den gamla och den nya definitionen av personuppklarade brott.
- I statistiken redovisas även måttet *personuppläringsprocenten*. Det är konstruerat på samma sätt som tidigare. Skillnaden att det nu beräknas för samtliga *handlagda brott*, istället för samtliga *anmälda brott*. Justeringen har sammantaget en marginell påverkan för resultatet, men även för personuppläringsprocenten redovisas resultat enligt både den nya och den tidigare definitionen.
- I och med revideringen lanseras även ett nytt mått – *lagföringsprocenten* – som ett komplement till personuppläringsprocenten. Måttet redovisar antalet personuppklarade brott under ett år i procent av antalet *utredda brott* (exklusive förundersökningsbegränsade brott) under samma period.

Huvudresultat för 2014

Antal handlagda brott

- Under år 2014 handlades 1 450 000 brott. Majoriteten (84 %) av dessa anmäldes samma år, medan 13 procent anmäldes året innan. Resterande brott (3 %) anmäldes före 2013.
- För 50 procent av de handlagda brotten hade en utredning bedrivits. Av dessa var de antalsmässigt största brottskategorierna dels brott mot person, dels stöld- och tillgreppsbrott.
- De övriga handlagda brotten (50 %) direktavskrevs. Av dessa utgjordes drygt hälften av stöld- och tillgreppsbrott.
- För knappt en tredjedel av de handlagda brotten (465 000, eller 32 %) fanns det minst en skäligen misstänkt person registrerad. Närmare hälften av dessa brott utgjordes av brott mot person och narkotikabrott.

Antal förundersökningsbegränsade brott

- Under året förundersökningsbegränsades 4 procent (52 400) av samtliga handlagda brott. De flesta besluten om förundersökningsbegränsning togs efter att en utredning inletts.
- Den största brottskategorin bland samtliga förundersökningsbegränsade brott 2014 var brott mot person, som utgjorde 25 procent.

Antal personuppluarade brott

- Under 2014 personuppluarades 212 000 *handlagda brott*. Det är en något högre nivå än föregående år (+627 brott). Den högre nivån förklaras i huvudsak av definitionsförändringen av personuppluarade brott i statistiken 2014.
- Om jämför nivåerna på de personuppluarade brotten enligt den tidigare definitionen ses istället en minskning av antalet personuppluarade brotten 2014, med 2 100 brott eller 1 procent, jämfört med tidigare år.
- Den antalsmässiga minskningen låg främst på brott där åtal väckts och strafförelägganden utfärdats (-1 070 respektive -844 brott), medan antalet meddelade åtalsunderlåtelse endast minskade med 181 brott.
- I tolkningen av antalet personuppluarade brott 2014 ska det beaktas att nivån, oavsett vilken definition som används, påverkas av ett stort ärende rörande sexualbrott mot barn och internetrelaterad barnpornografi, som sammantaget resulterade i cirka 1 050 åtalsbeslut under året.

Personuppluaringsprocent och lagföringsprocent

- Av samtliga handlagda brott personuppluarades 15 procent (så kallad personuppluaringsprocent), vilket är samma andel som 2013. Resultatet påverkas inte av den justerade definitionen av måttet.
- Lagföringsprocenten, det vill säga andelen personuppluarade brott av samtliga utredda brott 2014, uppgick till 31 procent.

Definitioner

- **Handlagda brott** är samtliga de anmälda brott för vilka polis, åklagare eller annan utredande myndighet har fattat ett *beslut under redovisningsperioden (kalenderår)*, som innebär att handläggningen av brottet avslutas. Själva brottsanmälan kan ha gjorts samma eller tidigare år.

Ett och samma anmälda brott kan generera flera beslut, om flera personer är misstänkta för brottet. I statistiken redovisas brottet endast en gång, med ett av besluten, per redovisningsperiod. Beslutet väljs ut enligt en huvudbeslutsprincip, som rangordnar besluten i följande ordning: åtalsbeslut, beslut om strafföreläggande, beslut om åtalsunderlåtelse, beslut om förundersökningsbegränsning samt övriga beslut.

- **Utredda brott** är handlagda brott för vilka *utredning har bedrivits och beslut om brottet har fattats under redovisningsåret*. Med utredning avses förundersökning, förenklad utredning eller utredning enligt lagen om unga lagöverträdare.
- **Direktavskrivna brott** är handlagda brott för vilka beslut om brottet har fattats under redovisningsåret, utan att en utredning har inletts.
- **Brott med misstänkt person** är handlagda brott där minst en person med misstankegraden *skäligen misstänkt* är registrerad för brotten vid tidpunkten för beslutet.
- **Brott utan misstänkt person** är handlagda brott där det inte finns någon person med misstankegraden *skäligen misstänkt* registrerad för brotten vid tidpunkten för beslutet. Om det finns personer med en lägre misstankegrad registrerade för brotten, räknas det som ett brott utan misstänkt person.
- **Personupplklarade brott** är handlagda brott där *ett lagföringsbeslut* har fattats om minst en misstänkt person på brottet. Med lagföringsbeslut avses här beslut om att väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller att meddela åtalsunderlåtelse.
- **Förundersökningsbegränsade brott** är handlagda brott där beslut har fattats om att en *förundersökning ska läggas ner eller inte ska inledas*, avseende brottet. Orsaken är oftast att en person är misstänkt för flera brott och polis eller åklagare bedömer att en fortsatt utredning av det aktuella brottet inte skulle få någon eller endast liten betydelse för en eventuell påföljd. Syftet med denna möjlighet är att skapa förutsättningar för att kunna använda tillgängliga utredningsresurser på ett för samhället så effektivt sätt som möjligt.
- **Övriga handlagda brott** är brott där *andra typer av beslut har fattats*. De vanligaste besluten är att inte inleda eller lägga ned en utredning *på grund av att spaningsupplag saknas eller att spaningsresultat inte uppnåtts*. De övriga besluten kan fattas såväl innan som efter att utredningen inletts samt oavsett om det finns en skäligen misstänkt person eller ej.
- **Personupplklaringsprocent** redovisar antalet personupplklarade brott under ett år *i procent av samtliga handlagda brott* under samma period.
- **Lagföringsprocent** redovisar antalet personupplklarade brott under ett år *i procent av samtliga utredda brott*, exklusive förundersökningsbegränsade brott, under samma period.

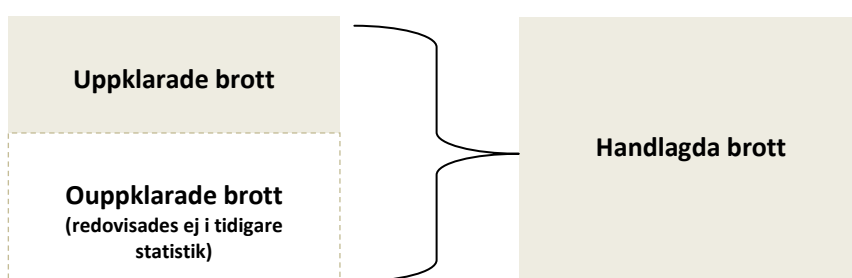
För en utförligare beskrivning av statistiken, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Inledning

Som ett led i att målgruppsanpassa och kvalitetssäkra produkterna i brottsstatistiken, publicerar Brå från och med redovisningsåret 2014 en ny statistik över *Handlagda brott*. Den nya statistiken är en revidering av statistiken över *Uppklarade brott* och ersätter därmed denna. Statistikens ändamål är oförändrat och avser liksom tidigare att ge en översiktlig bild av de brottsutredande myndigheternas handläggning av brott samt tillhandahålla mått på deras resultat. Det främsta syftet med revideringen har varit att höja statistikens relevans och förbättra tillförlitligheten i dess indelningar och mått.

En totalbild av handläggningen av brott

Revideringen innebär att statistiken från och med 2014 redovisar samtliga anmälda brott där ett beslut, som innebär att handläggningen av brottet avslutas, har fattats under redovisningsåret. Istället för som i den tidigare statistiken endast redovisa en delmängd av de anmälda brotten där beslut fattats (så kallade uppklarade brott). Genom utvidgningen av populationen ger statistiken från och med 2014 en heltäckande bild av de brottsutredande myndigheternas handläggning av brott, jämfört med den tidigare redovisningen (se figur 1).



Figur 1. Förhållandet mellan populationerna i statistiken över uppklarade brott respektive handlagda brott. Proportionerna är inte menade att vara exakta.

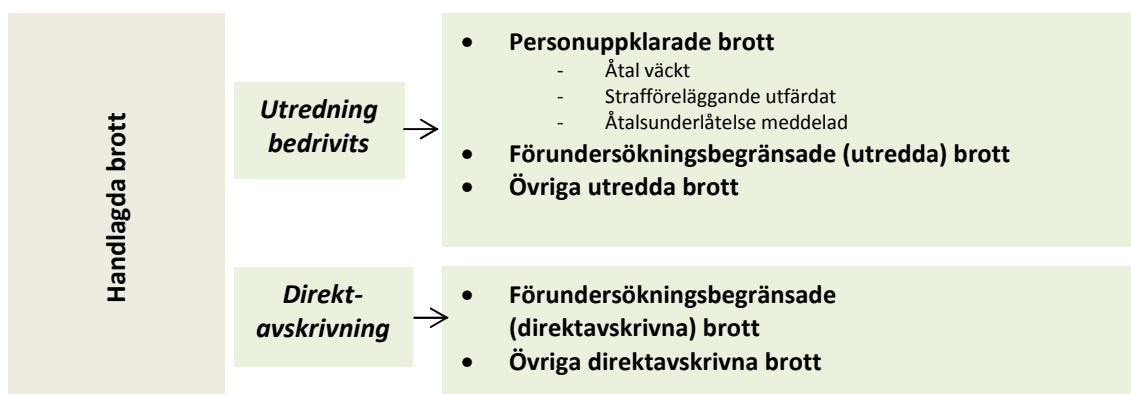
De handlagda brotten kan, precis som de uppklarade brotten, vara anmälda samma år som beslut om brottet har fattats eller ett tidigare år. Genom revideringen hamnar de handlagda brotten på ungefär samma nivåer som de anmälda brotten (en skillnad på +3 030 brott år 2014). Definitionsmässigt skiljer sig de två objekten åt på så vis att de anmälda brotten kan sägas beskriva ett årligt *inflöde* av brott till polis, åklagare eller annan utredande myndighet, medan de handlagda brotten beskriver ett årligt *utflöde* av anmälda brott från myndigheterna där olika beslut som avslutar handläggningen av brotten har fattats.

Mer relevanta och tillförlitliga indelningar

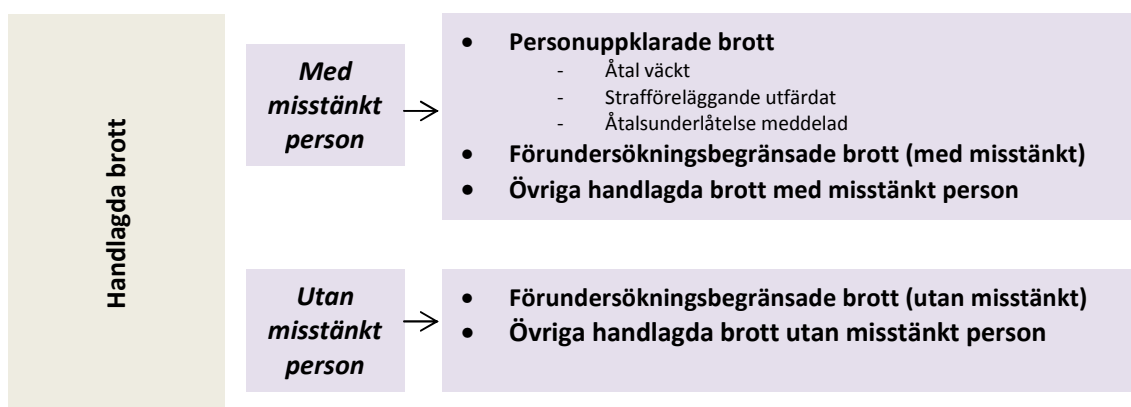
I och med revideringen införs nya och mer tillförlitliga indelningsgrunder för brotten, jämfört med den tidigare statistiken. Revideringen av denna del har även varit nödvändig för att förbättra statistikens tillförlitlighet (se avsnittet *Bakgrund till revideringen*).

Statistiken redovisas i sin nya utformning efter två övergripande indelningar. Dels efter om utredning bedrivits eller om brottet har direktavskrivits (se figur 2), dels efter om det finns minst en skäligen misstänkt för brottet eller inte (se figur 3). Kategorierna i de två

indelningarna är till viss del överlappande, eftersom en utredning kan inledas för ett brott utan att det finns en skälig misstänkt person registrerad för brottet och vice versa.



Figur 2. Övergripande indelning av de handlagda brotten, i utredda brott (där utredning bedrivits) och direktavskrivna brott (utan utredning), samt underliggande grupperingar.



Figur 3. Övergripande indelning av de handlagda brotten, i brott med misstänkt person och brott utan misstänkt person, samt underliggande grupperingar.

De handlagda brotten grupperas i statistiken efter vilken typ av beslut som fattats. Brotten grupperas dels efter om det har fattats beslut om att väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller meddela åtalsunderlåtelse (*personupplklarade brott*), dels om det har fattats beslut om förundersökningsbegränsning (*förundersökningsbegränsade brott*). Övriga typer av beslut kan inte specificeras av kvalitetsskäl och redovisas samlat i en grupp (för mer information, se avsnittet *Statistikens innehåll*).

Genom revideringen utgår redovisningen av upplklarade respektive tekniskt upplklarade brott. Däremot redovisas de *personupplklarade brotten* fortsättningsvis även i den nya statistiken. Definitionen av personupplklarade brott har dock förändrats något i statistiken över handlagda brott, vilket medfört en liten nivåhöjning av antalet personupplklarade handlagda brott år 2014. Totalt sett ger definitionsförändringen en ökning med 2 730 personupplklarade brott eller 1,3 procent för 2014. Skillnaden kan dock variera för olika besluts- och brottstyper (se tabell 4).

Nivåskillnaden hänger samman med att den tidigare definitionen utgick från ett inflöde av anmälda brott, medan den nya definitionen utgår från ett utflöde av beslutade anmälda brott. Ett brott kan rendera flera beslut om det finns flera personer misstänkta

för brottet. I den tidigare statistiken räknades antalet personupplklarade beslut endast en gång per brott, oavsett hur många sådana beslut som fattats för brottet eller när i tid besluten togs. I statistiken över handlagda brott kan besluten dock inräknas flera gånger i statistiken, om de har fattats under olika redovisningsperioder. Besluten räknas således endast en gång per brott och redovisningsperiod (år), vilket medför en ökning av antalet personupplklarade brott i statistiken. För att möjliggöra adekvata jämförelser bakåt i tiden redovisas antalet personupplklarade brott i nedanstående sammanställning enligt både den nya och den tidigare definitionen. En mer detaljerad redogörelse av skillnaderna i resultatet för de personupplklarade brotten till följd av justeringen ges under avsnittet *Jämförelser över tid*.

Nya och justerade mått

I statistiken över handlagda brott redovisas måttet *personupplklaringsprocenten*, som även redovisades i den tidigare statistiken över upplklarade brott. Måttet redovisar procentandelen personupplklarade brott av samtliga handlagda brott under ett år. Det är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, med skillnaden att det från och med 2014 beräknas på samtliga *handlagda brott*, istället för på samtliga *anmälda brott*.

Uträkning av personupplklaringsprocenten (justerad):

$$\frac{\text{Antal personupplklarade brott}}{\text{Antal handlagda brott}} * 100 = \text{Personupplklaringsprocenten}$$

En fördel med justeringen är att beräkningen av måttet personupplklaringsprocent blir mer korrekt statistiskt sett. Samtidigt innebär den en mindre förändring i definitionen av måttet, vilket bör beaktas vid jämförelser bakåt i tiden. Eftersom antalet anmälda respektive handlagda brott ligger på nästan samma nivåer 2014 (+3 030 handlagda brott), har justeringen av måttet endast en marginell påverkan på resultatet totalt sett (+0,2 procentenheter). För vissa enskilda brottstyper eller vid jämförelser på regional nivå kan det dock finnas en något större skillnad i resultaten för året. När större skillnader föreligger anges detta vid redovisningen av brottstypen. En mer detaljerad redogörelse av skillnaderna i resultatet för personupplklaringsprocenten ges i avsnittet *Jämförelser över tid*.

I och med revideringen av statistiken lanseras även ett nytt mått – *lagföringsprocenten* – som ett komplement till personupplklaringsprocenten. Lagföringsprocenten redovisar antalet personupplklarade brott under ett år i procent av de *utredda* brotten under samma period, exklusive de förundersökningsbegränsade brotten.

I samtliga handlagda brott ingår anmälda händelser som inte är brottsliga, eller som det av andra anledningar är omöjligt eller mycket svårt att utreda och binda en misstänkt person till. Dessa brott direktavskrivs oftast. Genom att beräkna lagföringsprocenten på de utredda brotten, det vill säga de brott som bedömts vara möjliga att personupplklara, ges en mer träffsäker bild av de brottsutredande verksamheternas resultat.

Uträkning av lagföringsprocenten:

$$\frac{\text{Antal personupplärade brott}}{\text{Antal utredda brott – FU-begränsade brott}} * 100 = \text{Lagföringsprocenten}$$

Viktigt att komma ihåg är dock att det även bland de utredda brotten finns en mindre andel brott som inte är möjliga att lagföra. Det kan exempelvis röra sig om brott där det under utredningen visar sig att gärningen inte är brottslig eller att den misstänkta personen är avliden. Brå har i nuläget inte möjlighet att på ett tillförlitligt sätt urskilja dessa brott för att utesluta dem från beräkningen av lagföringsprocenten, vilket bör beaktas i tolkningen av resultatet. Det finns dessutom många andra påverkansfaktorer, som polisen och andra brottsutredande myndigheter inte råår över, och som måttet inte tar hänsyn till. Lagföringsprocenten ska därför tolkas som en *grov indikator* på polisens och övriga brottsutredande myndigheters resultat, när det gäller att personupplära de brott som utreds.

Jämförelser med tidigare statistik

Statistiken över handlagda brott är en omarbetning av statistiken över upplärade brott och ersätter denna från och med 2014. Revideringen har gjorts i syfte att höja statistikens kvalitet, och därmed utgår redovisningen av vissa kategorier och mått i den tidigare statistiken, som inte har bedöms vara meningsfulla att fortsätta redovisa. Det gäller redovisningen av antalet upplärade brott respektive antalet tekniskt upplärade brott, samt redovisningen av måtten uppläringsprocent och tekniskt uppläringsprocent.

Revideringen innebär också att flera nyheter införs i statistiken över handlagda brott. Bland annat redovisas de handlagda brotten efter nya indelningar och grupperingar, som exempelvis brott där utredning bedrivits och brott som förundersökningsbegränsats. Brå redovisar även det nya måttet lagföringsprocenten. Uppgifter redovisas således för första gången i och med denna publicering och därför kan ingen jämförelse bakåt i tiden göras.¹ Utvecklingen över tid kommer att kunna studeras först efter ett par år, när tidsserier för de nya indelningarna och måtten byggts upp.

För antalet personupplärade brott och personuppläringsprocenten, som utgjort centrala uppgifter den tidigare statistiken, kommer redovisningen att fortsätta även i den nya statistiken. I statistiken över handlagda brott har definitionerna dock förändrats något, för både antalet personupplärade brott och personuppläringsprocenten, som nämnts ovan. Dessa justeringar påverkar statistiken endast i liten utsträckning generellt

¹ Nyheterna i statistiken har möjliggjorts genom det pågående utvecklingsarbetet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). De systemomläggningar som polisen och åklagarmyndigheten genomfört under 2012-2013 inom ramen för arbetet har medfört att Brå fått tillgång till ny information om handläggningen av brott i leveranserna till statistiken. Det är således först på senare år som förutsättningarna för att ta fram den nya statistiken över handlagda brott funnits på plats.

sett, men för vissa indelningar på enskilda brott eller beslut kan påverkan vara större. Påverkan är också generellt sett större på antalet personupplklarade brott än på personupplklaringsprocenten.

Definitionsförändringarna inverkar på möjligheten att jämföra utvecklingen över tid, främst för de personupplklarade brotten, men även i viss mån för personupplklaringsprocenten. För att ge möjlighet till adekvata jämförelser och på sikt kunna analysera definitionsförändringarnas påverkan kommer Brå att under en period redovisa vissa uppgifter enligt både den tidigare och den nya definitionen av antalet personupplklarade brott respektive personupplklaringsprocenten. En parallell redovisning av uppgifterna kommer att göras under flera år, till dess att tillräckligt många mätpunkter finns för att kunna följa utvecklingen för personupplklaringen enligt de justerade definitionerna.

I resultatsammanställningen för de *personupplklarade brotten* nedan, där påverkan av revideringen är mer märkbar, redovisas antalsuppgifter enligt både den nya och den gamla definitionen, kallade personupplklarade *handlagda* brott respektive personupplklarade *anmälda* brott. Den parallella redovisningen görs för samtliga personupplklarade brott, samt för de personupplklarade brotten indelade efter typ av beslut. Vid jämförelser med nivåerna för ett respektive tio år utgår redovisningen dock endast från den gamla definitionen. I redovisningen av handlagda brott efter enskilda brottskategorier kommenteras om och hur definitionsförändringen påverkar resultaten. En mer detaljerad redogörelse av hur definitionsförändringen påverkar resultaten i statistiken och inte minst de personupplklarade brotten efter enskilda brottskategorier ges under avsnittet *Jämförelser över tid*.

I resultatsammanställningen av *personupplklaringsprocenten*, där påverkan är mer marginell, redovisas årliga uppgifter endast enligt den nya definitionen, och jämförelser bakåt i tiden görs således mellan det gamla och det justerade måttet. Om det finns en mer betydande skillnad uppmärksammas det i texten, annars (om påverkan är liten) kommenteras det endast i not. Även för personupplklaringsprocenten ges en mer detaljerad redogörelse av definitionsförändringens påverkan under avsnittet *Jämförelser över tid*.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över handlagda brott, *tänk på följande*:

- *Handlagda brott* redovisar antalet anmälda brott där beslut om brottet har fattats under ett kalenderår, oavsett när brottet anmäldes. Om det för ett anmält brott finns flera misstänkta personer registrerade ger det flera beslut angående brottet. I det fallet redovisas endast ett av besluten i statistiken över handlagda brott för det aktuella kalenderåret. Om besluten tas under två olika kalenderår kommer de dock att redovisas två gånger i statistiken – en gång per kalenderår. Det innebär att antalet handlagda brott kan vara något fler än antalet anmälda brott samma redovisningsperiod.
- De *personupplklarade brotten* i den nya statistiken är något fler än i den tidigare statistiken. Det beror att de *anmälda* personupplklarade brotten endast räknas en gång i statistiken, oavsett hur många sådana beslut som fattats för brottet. De *handlagda* personupplklarade brotten kan däremot redovisas flera gånger i statistiken – dock endast en gång per redovisningsår – om flera sådana beslut har fattats om brottet under *olika* år. Detta gäller i synnerhet beslut om att väcka

åtal, för vilka tiden fram till beslut av naturliga skäl är längre än för andra typer av beslut (t.ex. direktavskrivningar).

- *Personuppklaringsprocenten* påverkas av förändringar både i antalet handlagda brott och i antalet personupplärade brott, samt av relationen mellan dessa förändringar. Personuppklaringsprocenten kan exempelvis minska trots att antalet personupplärade brott har ökat. Det inträffar om antalet handlagda brott har ökat i större omfattning än antalet personupplärade brott.
- *Lagföringsprocenten* påverkas, på liknande sätt som personuppklaringsprocenten, av förändringar i både antalet personupplärade brott och antalet utredda brott. Lagföringsprocenten kan exempelvis minska trots att antalet personupplärade brott har ökat. Det inträffar om antalet utredda brott har ökat i större omfattning än antalet personupplärade brott.
- *Lagföringsprocenten* påverkas även av antalet förundersökningsbegränsade brott. Lagföringsprocenten kan exempelvis öka trots att antalet personupplärade brott inte har ökat. Det inträffar om antalet förundersökningsbegränsade brott ökar i större omfattning än antalet utredda brott.
- Enstaka ärenden med många brott kan ge upphov till märkbara förändringar i både *personuppklarings-* och *lagföringsprocenten*. Effekterna inträder främst när det finns en övervikt av en viss typ av beslut (personupplärade beslut eller direktavskrivningar) vid stora ärenden, som snedvrider resultatet. Om besluten följer fördelningen av beslut för samtliga brott, påverkar stora ärenden bara de antalsmässiga nivåerna på brott med olika typer av beslut.
- Nivåerna på *personuppklarings-* och *lagföringsprocenten* skiljer sig mellan olika typer av brott, och det gäller även relationen dem emellan. Skillnaden mellan nivåerna på de två måtten kan vara större för vissa brott och mindre för andra. Det hänger samman med i vilken utsträckning en utredning inleds med anledning av brottet och om det finns en skäligen misstänkt. För vissa brottstyper, som butiksstölder, rattfylleribrott och narkotikabrott, där det oftast finns en identifierad misstänkt person redan vid anmälan, både utreds och personuppläras brotten i hög utsträckning. Det ger små skillnader mellan nivåerna på personuppklarings- och lagföringsprocenten för dessa brott. För andra brottstyper, till exempel skadegörelsebrott och bostadsinbrott, där det sällan finns en identifierad misstänkt person, och en betydligt lägre andel personuppläras, tenderar skillnaderna mellan måtten att vara större. Det beror på att många brott direktavskrivs och det endast är en mindre andel brott för vilka utredning inletts. När en utredning då inleds är det oftast för att det finns goda möjligheter att personupplära brottet, och därmed blir nivåskillnaderna mellan de två måtten större.
- Enstaka ärenden med många brott kan ge upphov till förändringar i både *personuppklarings-* och *lagföringsprocenten*. Om de handlagda brotten i ett stort ärende utreds påverkar det båda måtten. Men om de handlagda brotten i ett stort ärende direktavskrivs, påverkas endast *personuppklaringsprocenten*.
- Handläggning av brott som avslutas för att den misstänkta personen är yngre än 15 år räknas inte som *personupplärade brott*. Dessa beslut är relativt sett vanligare för brottstyper där gärningspersonerna ofta är minderåriga (till exempel misshandel mot person 7–14 år) än vid andra brottstyper.

Samtliga handlagda brott 2014

I sammanställningen nedan redovisas huvudresultaten från statistiken över samtliga handlagda brott 2014. Först redovisas nivån och strukturen på de handlagda brotten, det vill säga hur de handlagda brotten fördelar sig efter olika indelningar och grupperingar. Sedan redovisas resultaten för *personuppklaringsprocenten* och det nya måttet *lagföringsprocenten*, och slutligen ges en samlad redovisning av de handlagda brotten för olika brottskategorier och ett urval brottstyper.

I huvudsak redovisas totaluppgifter för 2014, och eftersom statistiken redovisas för första gången görs ingen jämförelse med tidigare år. Ett undantag gäller för de personuppklarade brotten och personuppklaringsprocenten, där utvecklingen redovisas över en tioårsperiod.

Utredda respektive direktavskrivna handlagda brott

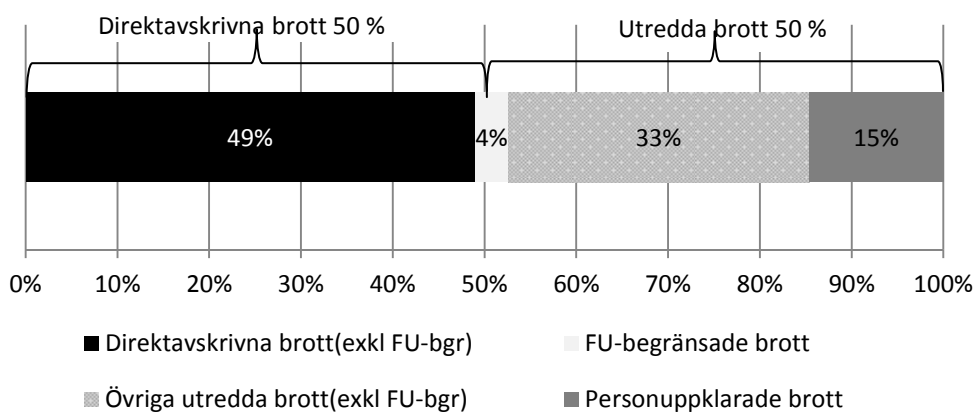
År 2014 handlades 1 450 000² anmälda brott. Majoriteten (84 %) av de handlagda brotten anmäldes samma år som ett beslut om brotten fattades, medan 13 procent anmäldes året innan. Resterande brott (3 %) anmäldes före 2013.

För 50 procent av de handlagda brotten 2014 hade en utredning bedrivits, medan de övriga handlagda brotten (50 %) hade direktavskrivits. För de brott som hade direktavskrivits var det vanligaste besluten att inte inleda förundersökning på grund av att spaningsupplag saknades.

Omkring 15 procent av de handlagda brotten personuppklarades (genom ett lagföringsbeslut) och 4 procent förundersökningsbegränsades. För de resterande handlagda brotten togs andra typer av beslut.

I figur 4 nedan redovisas samtliga handlagda brott efter den övergripande indelningen utredda respektive direktavskrivna brott. Vidare särredovisas handlagda brott med beslut som innebär att brottet antingen personuppklarats eller förundersökningsbegränsats, samt utredda brott med andra typer av beslut.

² Antalet brott har avrundats efter principen om tre informationsgivande siffror. Exempel: 234 162 brott avrundas till 234 000, medan 162 brott förblir 162.



Figur 4. Samtliga handlagda brott 2014 fördelade efter den övergripande indelningen i utredda respektive direktavskrivna brott, samt underliggande grupper av brott efter beslutstyp.

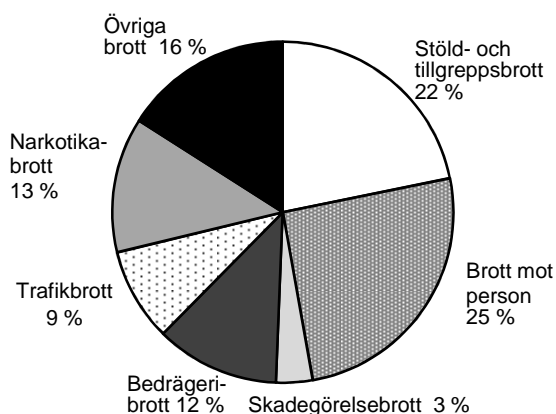
Utredda brott

För 730 000 av de handlagda brotten 2014 hade en utredning bedrivits under året. Med utredning avses förundersökning, förenklad utredning samt utredning enligt lagen om unga lagöverträdare.

Kategorin utredda brott omfattar beslutstyperna personupplklarade brott (212 000 brott, eller 29 %), förundersökningsbegränsade brott (44 100 brott, eller 6 %) och övriga utredda brott (474 000 brott, eller 65 %). I kategorin övriga utredda brott ingår exempelvis anmälda brott som lagts ned för att spaningsresultat inte har uppnåtts eller för att det efter utredning visat sig att det inte rörde sig om ett brott.

De största brottskategorierna bland de utredda brotten under året var brott mot person och stöld- och tillgreppsbrott. Tillsammans utgjorde de nästan hälften av samtliga utredda brott. De minsta kategorierna bland de utredda brotten var skadegörelsebrott och trafikbrott³. Brottstrukturen speglar delvis brottstypernas antalsmässiga storlek, och ser man till andelen utredda brott inom respektive kategori framträder ett annat mönster (se avsnittet *Redovisning efter brottstyp*).

³ En del av de handlagda trafikbrotten utgörs av smitning från parkeringsskada (trafikförordningen 1998:1276 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 punkten a), som har registrerats under brottskoden för smitning från trafikolycka (trafikbrottslagen 1951:649 5 § 1 st.), trots att den inte är avsedd för detta. Smitning från parkeringsskada har endast böter i straffskalan, vilket innebär att det startas en utredning för relativt sett få registrerade händelser. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade brotten som hör till respektive lagrum.

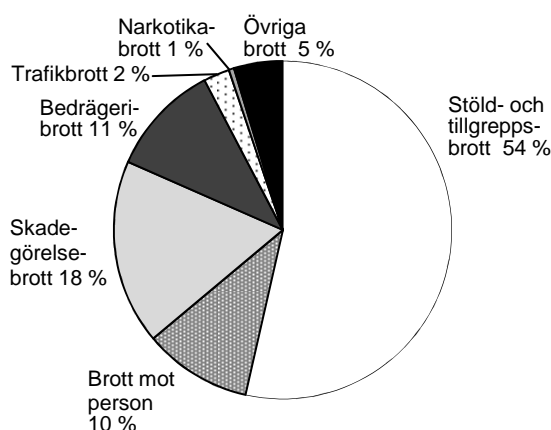


Figur 5. Brottskategoriernas andelar i procent av samtliga utredda brott år 2014 (totalt 730 000 brott).

Direktavskrivna brott

Av de handlagda brotten 2014 lades 717 000 ned utan att en brottsutredning inletts, så kallad direktavskrivning. Däri ingår även ett mindre antal förundersökningsbegränsade brott (8 340 brott, eller 1 %). Övriga direktavskrivna brott omfattar till exempel anmälda brott som lagts ned för att spaningsuppslag saknas eller för att brottet har begåtts utomlands.

Av de direktavskrivna brotten var den största brottskategorin stöld- och tillgreppsbrott, som utgjorde mer än hälften av samtliga direktavskrivna brott, medan brott mot person utgjorde 10 procent. Bland dessa direktavskrivna brott mot person finns en relativt stor andel förundersökningsbegränsade brott (9 %), som huvudsakligen rör ärekränkning. Ärekränkningsbrott är ett så kallat målsägandebrott med särskild åtalsprövning. Det betyder att brottet åtalas av målsägaren, men även åklagare får åtala sådana brott i vissa fall, om det anses påkallat ur allmän synpunkt, vilket avgörs genom särskild åtalsprövning.



Figur 6. Brottskategoriernas andelar i procent av samtliga direktavskrivna brott år 2014 (totalt 717 000 brott).

Handlagda brott *med* respektive *utan* misstänkt person

I statistiken indelas de handlagda brotten efter om det finns minst en person registrerad som skäligen misstänkt för brottet. År 2014 registrerades en skäligen misstänkt för

465 000 (32 procent) av samtliga handlagda brott. En övervägande del avsåg brott där en utredning hade inletts.

Att det finns en skäligen misstänkt är dock inte liktydigt med att brottet personupplärats. Knappt hälften av de handlagda brotten med en misstänkt person personupplärades. Därutöver förundersökningsbegränsades 8 procent av de handlagda brotten med en misstänkt person.

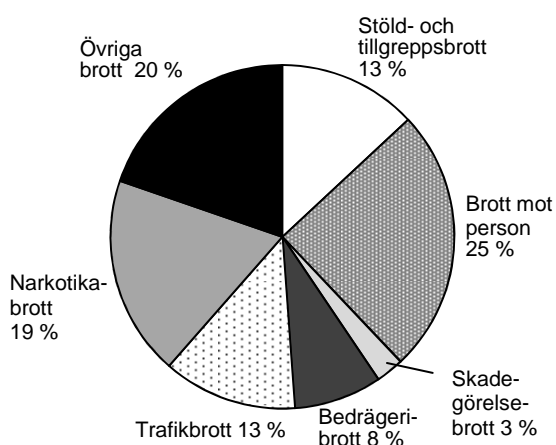
Beslut om förundersökningsbegränsning kan även fattas utan en registrerad skäligen misstänkt person. Det skedde för 14 500 (1 procent) av samtliga handlagda brott.

Brott med misstänkt person

Som angetts ovan fanns minst en skäligen misstänkt person registrerad för 465 000 av de handlagda brotten 2014. I denna kategori ingår personupplärade brott (212 000 brott, eller 46 %), förundersökningsbegränsade brott (37 900 brott, eller 8 %) och övriga handlagda brott (215 000 brott, eller 46 %). I den sistnämnda gruppen ingår exempelvis brott där den misstänkta personen är under 15 år.

De största brottskategorierna bland brotten med misstänkt person var brott mot person (25 %) och narkotikabrott (19 %), medan de minsta brottskategorierna var bedrägeribrott och skadegörelsebrott (8 % respektive 3 %).

Brottstrukturen påverkas, som nämnts, delvis av brottskategoriernas antalsmässiga storlek. För en beskrivning av andelen brott med misstänkt person inom respektive brottskategori, se avsnittet *Redovisning efter brottstyp*.

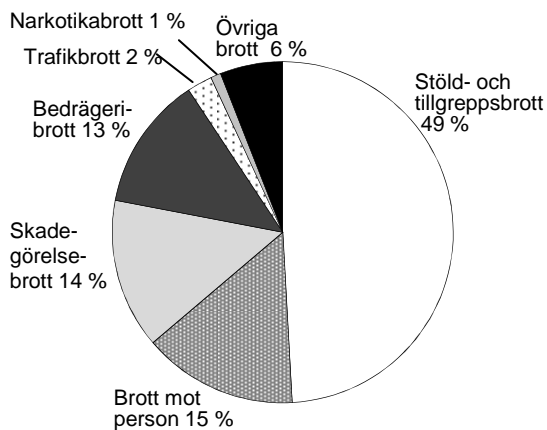


Figur 7. Brottskategoriernas andelar i procent av samtliga brott med misstänkt person år 2014 (totalt 465 000 brott).

Brott utan misstänkt person

För 981 000 av de handlagda brotten 2014 fanns det inte någon person registrerad som skäligen misstänkt för brottet. I denna kategori ingår förundersökningsbegränsade brott (14 500 brott, eller 1 %) och övriga brott utan misstänkt person (967 000 brott, eller 99 %). Övriga brott utan misstänkt person omfattar exempelvis brott som lagts ned för att spaningsuppslag saknas eller för att den anmälda gärningen inte är brottslig.

Den största brottskategorin bland brotten utan misstänkt person var stöld- och tillgreppsbrott, som utgjorde 49 procent av brotten, medan de minsta kategorierna var narkotikabrott och trafikbrott (1 respektive 2 procent).



Figur 8. Brottskategoriernas andelar i procent av samtliga brott utan misstänkt person år 2014 (totalt 981 000 brott).

Redovisning efter beslutstyp

Förundersökningsbegränsade brott

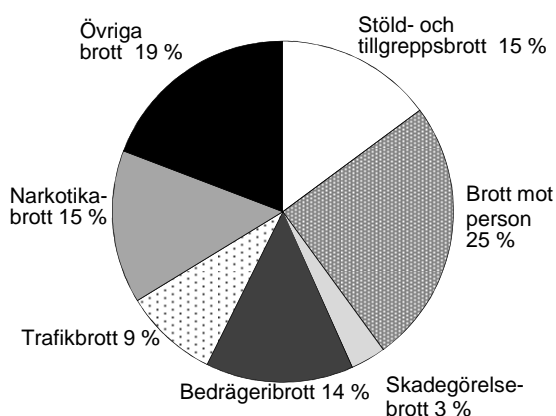
Nedan redovisas antalet förundersökningsbegränsade brott 2014 totalt, samt hur besluten fördelar sig mellan olika typer av brott. Förundersökningsbegränsade brott är handlagda brott där beslut har fattats om att förundersökning inte ska inledas eller att förundersökningen ska läggas ned. Syftet är att frigöra tillgängliga utredningsresurser, så de kan användas på ett för samhället så effektivt sätt som möjligt. Det vanligaste skälet till förundersökningsbegränsning är när samma person är misstänkt för många brott eller nyligen har dömts för annan brottslighet, och där fortsatt utredning av brottet inte bedöms ha någon eller endast liten betydelse för straffet vid en fällande dom.⁴

År 2014 förundersökningsbegränsades 4 procent, eller 52 400 brott, av samtliga handlagda brott. Majoriteten (84 %) förundersökningsbegränsades efter att utredning inletts, medan 16 procent förundersökningsbegränsades utan utredning. Det fanns en skäligen misstänkt person registrerad i 72 procent av de brott som förundersökningsbegränsades. En utredning kan inledas även om det saknas en skäligen misstänkt person för brottet, men det är mindre vanligt.

Den största brottskategorin bland de förundersökningsbegränsade brotten 2014 var brott mot person, som utgjorde 25 procent. Av dessa bestod en stor andel (51 procent, eller 6 740 brott) av ärekränkingsbrott. Ärekränkingsbrott är ett så kallat målsägandebrott som faller under särskilt åtal, vilket innebär att målsägaren själv driver brottet och anger det till åtal, varpå åklagaren gör en särskild prövning av om det är lämpligt att väcka åtal för brottet.

⁴ Reglerna för förundersökningen inskränker den absoluta åtalsplikten. Beslut kan fattas i de fall en fortsatt utredning skulle kräva kostnader som inte står i rimligt förhållande till sakens betydelse och det kan antas att brottets straffvärde inte överstiger fängelse i tre månader (RB 23:4a 1 st. 1 p.), eller då man kan anta att något åtal inte skulle komma att ske till följd av reglerna om särskild åtalsunderlåtelse i RB 20:7 eller om särskild åtalsprövning samt något väsentligt eller allmänt intresse inte åsidosätts genom nedläggningen (RB 23:4a 1 st. 2 p.).

De minsta kategorierna bland de förundersökningsbegränsade brotten 2014 var skadegörelsebrott och trafikbrott. För en beskrivning av andelen för förundersökningsbegränsade brott inom olika brottskategorier, se avsnittet *Redovisning efter brottstyp*.



Figur 9. Brottskategorier i procent av samtliga förundersökningsbegränsade brott år 2014 (totalt 52 400 brott).

Personupplärade brott

Personupplärade brott är brott där minst en misstänkt person har lagförts för brottet, genom beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse. Det innebär att det för alla personupplärade brott finns en registrerad misstänkt person, samt att det alltid har bedrivits en utredning.

År 2014 har, som nämnts ovan, definitionen för de personupplärade brotten förändras genom att de nu beräknas för de handlagda brotten, istället för de anmälda brotten. Definitionsförändringen medför en liten nivåhöjning⁵, vilket innebär att det inte är meningsfullt att jämföra de personupplärade handlagda brotten 2014 med antalet personupplärade brott för tidigare år.

Av den anledningen redovisas här antalet personupplärade brott enligt både den nya och tidigare definitionen, och utvecklingen över tid görs enligt den tidigare definitionen. För en mer detaljerad redogörelse hänvisas till avsnittet *Jämförelser över tid*.

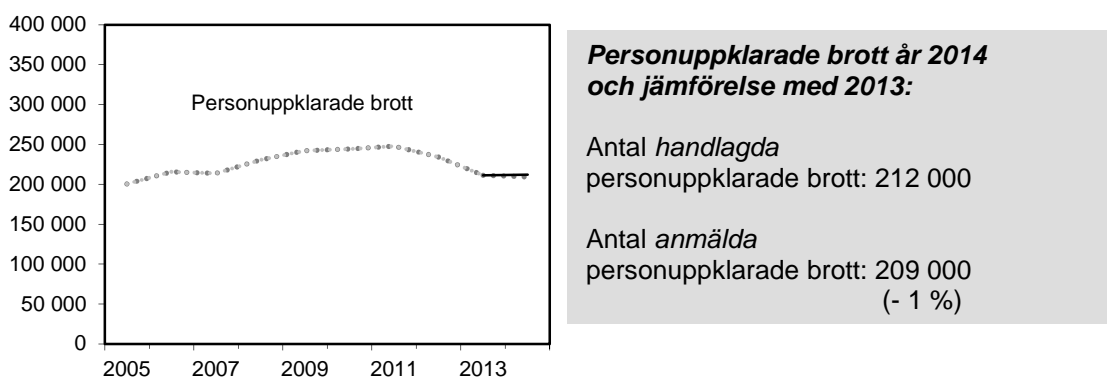
Nivå och utveckling för personupplärade brott

År 2014 personupplärdades 212 000 *handlagda* brott. På grund av definitionsförändringen 2014 är det inte relevant att göra jämförelser med nivån för personupplärade *anmälda* brott 2013. Nedan redogörs därför istället för utvecklingen vid en oförändrad definition.

⁵ Nivåhöjningen uppgår till 2 730 fler brott (1,3 %). Den förklaras av att de personupplärade handlagda brotten beskriver ett utflöde av beslutade brott, och därför kan omfatta beslut om brott som både anmäls och beslutats tidigare år (de har alltså redan räknats i statistiken över upplärade brott ett tidigare år). I huvudsak består nivåhöjningen av brott med åtalsbeslut. Dessa är relativt jämt fördelade över olika brottstyper, men det noteras att mer än hälften (1 400 brott) av åtalsbesluten fattades sammantaget för brottstyperna förskingringsbrott (inkl. grov), innehav eller överlåtelse av narkotika, bedrägligt beteende samt snatteri i butik. Nivåhöjningen påverkas inte av det stora ärendet rörande sexualbrott och barnpornografi efter som det påverkar antalet personupplärade brott både enligt den nya och tidigare definitionen.

Med en oförändrad definition minskade antalet personupplagade brott mellan 2013 och 2014 med 2 100 brott (1 procent). I tolkningen av utvecklingen för antalet personupplagade brott ska det beaktas att nivån 2014 påverkas av ett stort ärende rörande sexualbrott mot barn och internetrelaterad barnpornografi, som sammantaget resulterade i cirka 1 050 åtalsbeslut under året.

I en jämförelse med nivån för tio år sedan har antalet personupplagade *anmälda* brott ökat med 4 procent. Ökningen skedde fram till 2011, och därefter har antalet minskat.⁶



Figur 10. Utvecklingen av antalet personupplagade anmälda brott (streckad linje), åren 2005–2013, samt antalet personupplagade handlagda brott (heldragen linje) 2014. Inom parentes i rutan anges den procentuella förändringen jämfört med föregående år för de anmälda personupplagade brotten.

Personupplagade brott uppdelat på beslutstyp

Av samtliga personupplagade handlagda brott avsåg 74 procent (158 000 brott) åtalsbeslut, 16 procent (33 400 brott) utfärdade strafförelägganden⁷ och resterande 10 procent (20 900 brott) avsåg åtalsunderlåtelse.

På grund av definitionsförändringen 2014 görs inte någon jämförelse med motsvarande nivåer 2013. Nedan redogörs därför istället för utvecklingen mellan 2013 och 2014 med utgångspunkt i en oförändrad definition.

Vid jämförelser av personupplagade brott med en oförändrad definition har antalet åtalsbeslut minskat (1 074 brott, eller 1 %) mellan 2013 och 2014. Det gäller även för antalet utfärdade strafförelägganden (–844 brott, eller 2 %) och antalet meddelade åtalsunderlåtelse (–181 brott, eller 1 %).

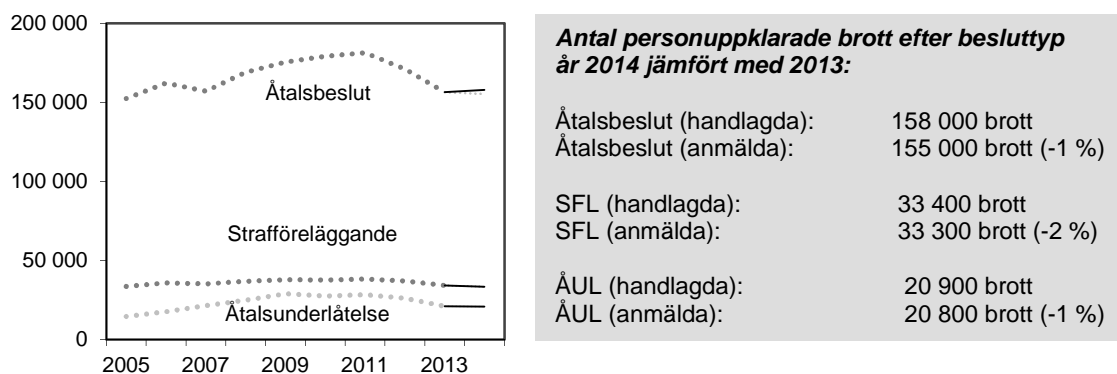
Jämfört med 2005 har antalet åtalsbeslut (enligt en oförändrad definition) dock ökat med 2 procent. Ökningen var successiv under perioden 2005–2011, med undantag för en tillfällig nedgång 2007⁸. Därefter har åtalsbesluten minskat. Under samma tioårsperiod (från 2005) minskade antalet strafförelägganden med 1 procent, medan antalet åtalsunderlåtelse ökade med hela 42 procent. Ökningen pågick främst fram till 2009,

⁶ Den topp som kan noteras för 2011 förklaras delvis av ett enskilt stort ärende med många brott.

⁷ För att ett strafföreläggande ska vinna laga kraft måste det godkännas av den misstänkte. I statistiken över upplagade brott redovisas endast utfärdade strafförelägganden. Godkända strafförelägganden redovisas i lagföringsstatistiken.

⁸ Nedgången 2007 förklaras delvis av införandet av ett nytt ärendehanteringssystem hos Åklagarmyndigheten (för mer information se avsnittet *Statistikens innehåll*, rubriken *Jämförelser över tid*).

varpå åtalsunderlåtelse, i likhet med åtalsbesluten, uppvisade minskande nivåer.



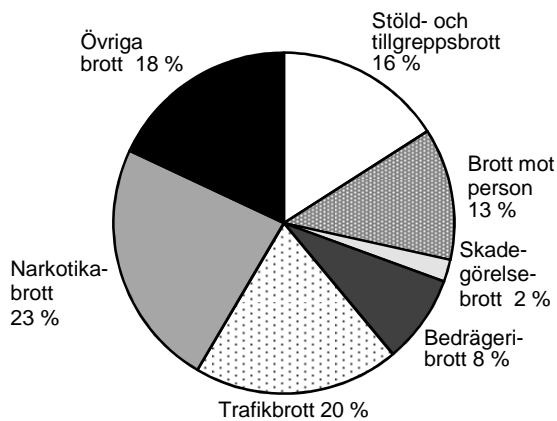
Figur 11. Utvecklingen av antalet personupplagade anmälda brott 2005–2014 (streckad linje), samt antalet personupplagade handlagda brott (heldragen linje) 2014, efter typ av beslut. I rutan anges i parentes den procentuella förändringen jämfört med föregående år för de anmälda personupplagade brotten. ÅUL=åtalsunderlåtelse, SFL=strafförelägganden.

Personupplagade brott uppdelat på brottskategori

De största brottskategorierna bland de personupplagade handlagda brotten 2014 var narkotikabrott (23 procent) och trafikbrott (20 procent). Den tredje största brottskategorierna var stöld- och tillgreppsbrott (16 procent), och brott mot person utgjorde 13 procent. De minsta kategorierna brottskategorierna var bedrägeribrott och skadegörelse, som utgjorde 8 respektive 2 procent.

Fördelningen av de personupplagade brotten efter brottskategori påverkas endast marginellt av definitionsförändringen i statistiken och påverkar inte nämnvärt jämförelsen mellan andelarna för 2005 och 2014.

I en jämförelse av brottsstrukturen för de personupplagade brotten 2005 respektive 2014, har narkotikabrott ökat i andel med 8 procentenheter. Även bedrägeribrotten utgör en större andel (+4 procentenheter), medan övriga särredovisade brottskategorier uppvisar minskande andelar över tid. Trafikbrotten och stöldbrotten har minskat mest i andel (-7 respektive -5 procentenheter).



År 2014 jämfört med år 2005:

(Brottskategorier i procent av samtliga personupplärade anmälda resp. handlagda brott)

	2005	2014	Skillnad
Stöldbrott	21	16	-5
Brott mot person	14	13	-1
Skadegörelsebrott	3	2	-1
Bedrägeribrott	5	8	+4
Trafikbrott	26	20	-7
Narkotikabrott	16	23	+8
Övriga brott	16	18	+2

Figur 12. Brottskategorier i procent av det totala antalet personupplärade anmälda brott 2005 (totalt 203 000 brott) respektive av det totala antalet personupplärade handlagda brott (totalt 212 000 brott). I rutan redovisas skillnaden i procentandel mellan de två åren.

Personupplärings- och lagföringsprocent

I statistiken över handlagda brott redovisas måttet *personuppläringsprocenten*. Det redovisar andelen handlagda personupplärade brott i procent av samtliga handlagda brott det året. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, med den skillnaden att det i den nya statistiken beräknas på samtliga *handlagda* brott, istället för på samtliga *anmälda* brott.

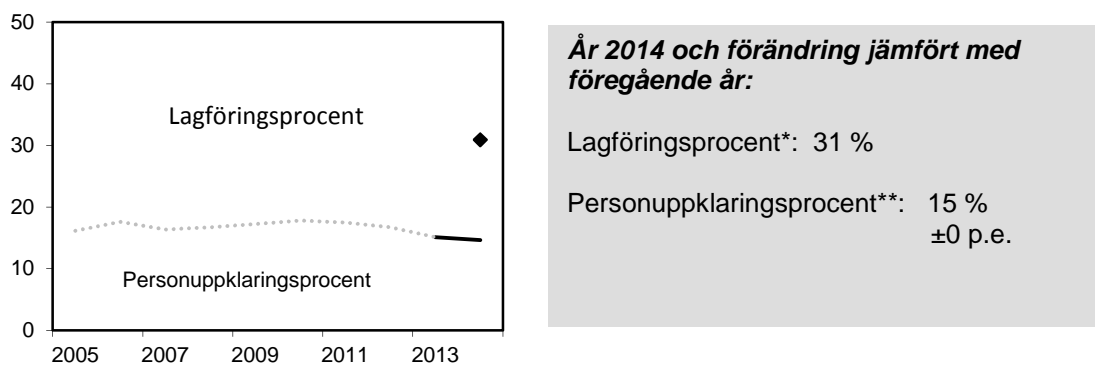
Då skillnaden är mycket liten mellan antalet anmälda brott och antalet handlagda brott (+3 030 handlagda brott 2014) och även mellan dessa och antalet personupplärade handlagda brott, har justeringen en marginell påverkan på resultatet (0,2 procentenheters skillnad). Det är därför möjligt att jämföra den totala personuppläringsprocenten 2014 med nivån för tidigare år, för att studera utvecklingen över tid (se även avsnittet *Jämförelser över tid*).

Personuppläringsprocenten för samtliga handlagda brott uppgick till 15 procent år 2014, vilket är samma nivå som föregående år. Nivån för 2014 har inte påverkats av definitionsförändringen.⁹

Från och med 2014 redovisas även måttet *lagföringsprocenten* som ett komplement till personuppläringsprocenten i statistiken. Som framgått ovan redovisar det andelen *utredda* brott (exklusive förundersökningsbegränsade brott) som personupplärats.

År 2014 uppgick lagföringsprocenten till 31 procent. Eftersom detta är första året som måttet redovisas går det inte att göra några jämförelser med tidigare år.

⁹ Även enligt den tidigare beräkningen hade personuppläringsprocenten 2014 uppgått till 15 procent.



Figur 13. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten 2005–2014. Streckad linje anger personuppklaringsprocenten enligt den tidigare definitionen, och heldragen linje anger personuppklaringsprocenten enligt den nya definitionen.

* Från och med 2014 redovisas måttet *lagföringsprocent* som komplement till *personuppklaringsprocenten*. Lagföringsprocenten visar personuppklarade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 15 procent.

Redovisning efter brottstyp

I tabell 1 redovisas först nivåerna för handlagda brott och utredda brott samt andelen utredda brott av de handlagda brotten. Sedan redovisas antalet personuppklarade brott samt personuppklarings- och lagföringsprocenten för 2014. Redovisningen ges dels för samtliga brott, dels för sju breda brottskategorier.¹⁰

Som framgår av tabellen finns det stora skillnader i personuppklarings- och lagföringsprocent mellan olika brottstyper, vilket delvis beror på att brotten är olika svåra att personupplara. Ett annat mönster som kan noteras i tabellen är att skillnaden mellan personuppklarings- och lagföringsprocenten är större för brottskategorier där en mindre andel av de handlagda brotten utreds, jämfört med de kategorier där en större andel utreds. För exempelvis stöldbrott och skadegörelsebrott, där en förhållandevis mindre andel av brotten utreds (29 respektive 17 %), är det också en större skillnad mellan personuppklarings- och lagföringsprocenten, jämfört med andra brottskategorier.

¹⁰ För den som är intresserad av resultaten för andra brottskategorier och brottstyper än de som redovisas här, hänvisas till tabell 300, på Brås webbplats (www.bra.se/statistik).

Tabell 1. Översikt över antalet handlagda respektive utredda brott, andelen utredda brott av samtliga handlagda brott, antalet personuppklarade handlagda brott, samt personuppklarings- respektive lagföringsprocenten, 2014.

Brottstyp	Handlagda brott	Utredda brott	Andel utredda brott (%)	Personuppklarade handlagda brott*	Personuppklaringsprocent (%)*	Lagföringsprocent (%)
Samtliga brott	1 450 000	730 000	50	212 000	15 →	31
Brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB)	89 500	75 800	85	11 300	13 ↓	15
Sexualbrott (6 kap. BrB)	20 200	17 500	86	4 910	24 ↑	28
Stöldbrott (8 kap. BrB)	543 000	159 000	29	33 800	6 →	22
Bedrägeribrott (9 kap. BrB)	163 000	85 900	53	17 800	11 ↑	22
Skadegörelsebrott (12 kap. BrB)	152 000	25 100	17	4 460	3 ↓	19
Trafikbrott	82 300	64 400	78	41 400	50 ↓	69
Narkotikabrott	97 100	93 400	96	49 800	51 **	58

Pilansvisningarna (↑=ökning; ↓=minskning; →=oförändrat) anger förändringens riktning jämfört med 2013.

Två stjärnor (**) anger att ingen jämförelse kan göras.¹¹

Kolumnerna med (*) i rubriken avser redovisning enligt den nya definitionen.

Nedan följer en samlad redovisning av de handlagda brotten för olika brottskategorier och ett urval brottstyper. Redovisningen av antalet personuppklarade brott och personuppklaringsprocenten utgår här från de nya definitionerna i statistiken över handlagda brott, om inget annat anges. För en detaljerad redovisning av utvecklingen för de personuppklarade brotten enligt både den nya och den tidigare definitionen, se avsnittet *Jämförelser över tid*.

Brott mot person

Med brott mot person avses brott som regleras i 3–7 kap. brottsbalken.¹² Sett till samtliga handlagda brott mot person är misshandel, olaga hot och ofredande de antalsmässigt största brottstyperna, som tillsammans utgjorde 74 procent av de handlagda brotten mot person under 2014.

År 2014 handlades 260 000 *brott mot person*. Utredning inleddes för 71 procent (185 000 brott), medan 29 procent (74 300 brott) direktavskrevs.

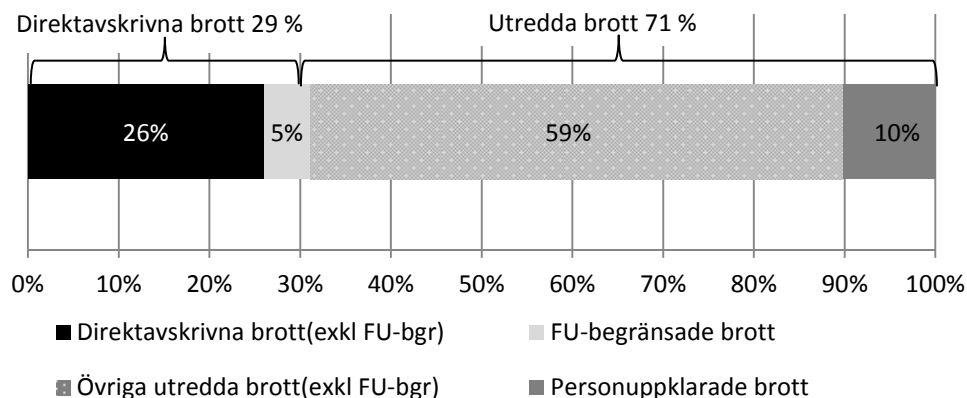
Totalt sett förundersökningsbegränsades 5 procent (13 200) av de handlagda brotten mot person, varav 2 procent sedan utredning inletts och 3 procent innan utredning

¹¹ Handlagda brott, utredda brott och lagföringsprocent är nya redovisningar 2014. Därför kan ingen jämförelse göras med föregående år.

¹² 3 kap. Brott mot liv och hälsa, 4 kap. Brott mot frihet och frid, 5 kap. Ärekränkingsbrott, 6 kap. Sexualbrott, 7 kap. Brott mot familj.

inletts.

I figur 14 nedan redovisas samtliga handlagda brott mot person 2014, efter indelningen utredda respektive direktavskrivna brott. Vidare särredovisas andelar för kategorierna personupplklarade respektive förundersökningsbegränsade brott, samt kategorin övriga utredda brott.



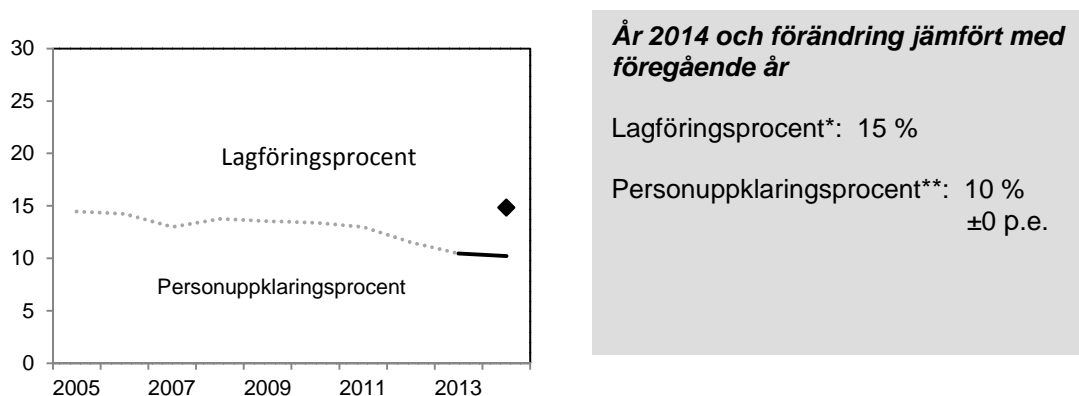
Figur 14. Samtliga handlagda brott mot person 2014, fördelade efter den övergripande indelningen i utredda respektive direktavskrivna brott, samt underliggande grupper av brott efter beslutstyp.¹³

Av de handlagda brotten mot person hade 45 procent (116 000 brott) minst en person registrerad som skäligen misstänkt. Av dessa brott personupplklarades i sin tur omkring 23 procent (26 600 brott).

Personupplklaringsprocenten för de handlagda brotten mot person 2014 uppgick till 10 procent, vilket är samma nivå som föregående år. Jämför med för 10 år sedan har nivån minskat med 4 procentenheter.

Lagföringsprocenten, som beräknas för de utredda brotten (exkl. förundersökningsbegränsade brott), uppgick till 15 procent. Brotts mot person är generellt sett en svårutredd brottskategori, och nivån på lagföringsprocenten ska ses mot bakgrund av att det saknades en skäligen misstänkt person i minst en fjärdedel av de brott där utredning inletts.

¹³ Kategorierna i figuren är ömsesidigt uteslutande.



Figur 15. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för handlagda brott mot person, åren 2005–2014.

*Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplärade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 10 procent.

Misshandel

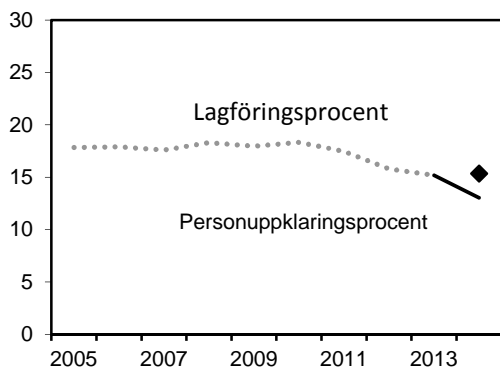
År 2014 handlades 83 400 misshandelsbrott. För majoriteten av de handlagda brotten, (86 procent, eller 71 700 brott), inleddes en utredning, medan övriga 14 procent (11 600 brott) direktavskrevs.

Totalt sett förundersökningsbegränsades 1 procent (854) av de handlagda misshandelsbrotten, varav majoriteten sedan utredning inleddes.

För 58 procent (48 700) av de handlagda misshandelsbrotten fanns det minst en person registrerad som misstänkt för brottet. Av dessa brott personupplärades 10 900 brott.

Personuppklaringsprocenten för misshandelsbrotten 2014 uppgick till 13 procent. Jämfört med föregående år minskade personuppklaringsprocenten med 2 procentenheter. De senaste tio åren har nivån minskat med 5 procentenheter. Minskningen har pågått sedan 2010.

Lagföringsprocenten för misshandelsbrotten samma år uppgick till 15 procent.



År 2014 och förändring jämfört med föregående år:

Lagföringsprocent*: 15 %

Personuppklaringsprocent**: 13 %
-2 p.e.

Figur 16. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för handlagda misshandelsbrott, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplagade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 13 procent.

Olaga hot och ofredande

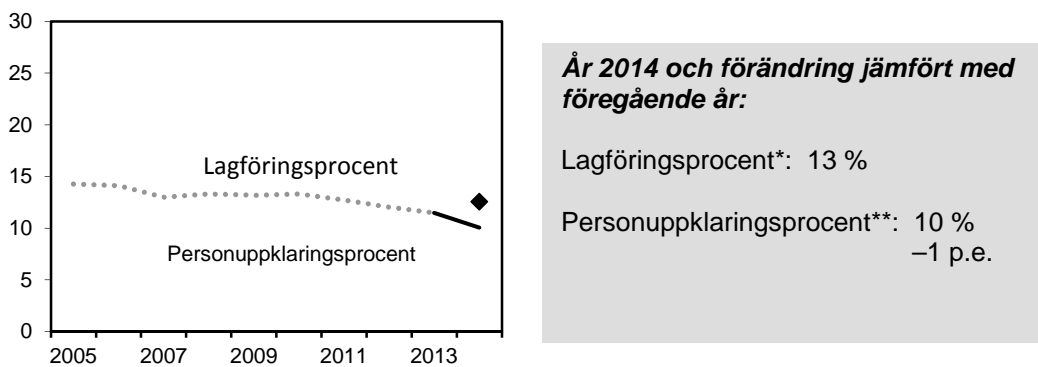
År 2014 handlades 51 200 brott om *olaga hot*. För 82 procent (41 900) av de handlagda brotten inleddes en utredning, medan de övriga handlagda brotten (18 %) direktavskrevs.

Av de handlagda hotbrotten förundersökningsbegränsades 2 procent (998), varav de flesta (977 brott) sedan utredning inletts.

För 52 procent (26 300) av de handlagda brotten fanns det minst en person registrerad som misstänkt för brottet. Totalt personupplagades 5 150 hotbrott.

Personuppklaringsprocenten för olaga hot 2014 uppgick till 10 procent, vilket är en minskning med 1 procentenhet jämfört med 2013. Jämfört med för tio år sedan har nivån minskat med 4 procentenheter.

Lagföringsprocenten för olaga hot 2014 var 13 procent.



Figur 17. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för olaga hot, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplärade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 10 procent.

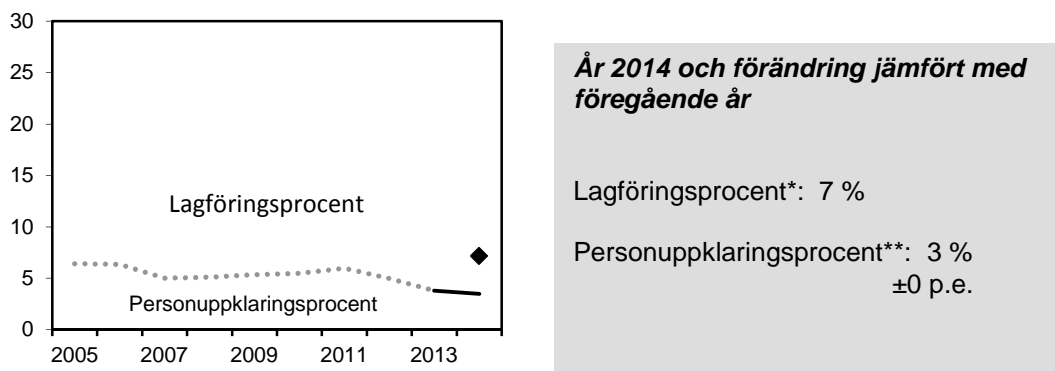
År 2014 handlades 58 200 ofredanden. Det inleddes en utredning för 52 procent av de handlagda brotten (30 200), och resterande brott (48 %) direktavskrevs.

Av de handlagda ofredandebrotten förundersökningsbegränsades totalt 5 procent (2 670 brott).

Det fanns minst en person registrerad som skäligen misstänkt för 26 procent (15 400) av de handlagda ofredandebrotten, och antalet personupplärade ofredanden uppgick till 2 020 brott.

Personuppklaringsprocenten för ofredande 2014 uppgick till 3 procent, vilket var samma nivå som föregående år. Jämfört med för tio år sedan har personuppklaringsprocenten för ofredande minskat med 3 procentenheter.

Lagföringsprocenten för ofredanden 2014 uppgick till 7 procent.



Figur 18. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för handlagda ofredanden, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplagade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 3 procent.

Våldtäktsbrott

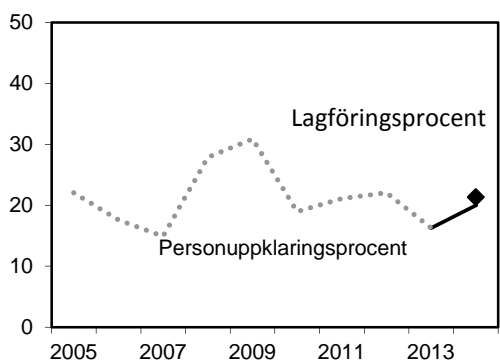
År 2014 handlades 6 790 våldtäktsbrott. Av de handlagda våldtäktsbrotten inleddes en utredning för 94 procent (6 370 brott), medan 6 procent (421 brott) direktavskrevs.

Ett fåtal våldtäktsbrott (11 brott) förundersökningsbegränsades.

Av de handlagda våldtäktsbrotten fanns det minst en person registrerad som misstänkt för 62 procent (4 200) av brotten. Av dessa personupplagades 1 360 brott.

Personuppklaringsprocenten för våldtäktsbrott 2014 uppgick till 20 procent, vilket motsvarar en ökning med 4 procentenheter jämfört med 2013. Jämfört med nivån 2005 har personuppklaringsprocenten för våldtäktsbrott minskat med 2 procentenheter. Nivån har dock präglats av stora årliga variationer under de senaste tio åren. Nedgången 2007 beror delvis på att Åklagarmyndigheten då implementerade ett nytt ärendehanteringssystem (se avsnittet *Statistikens innehåll*, rubriken *Jämförelser över tid*), medan uppgångarna 2008, 2009 och 2012 kan förklaras av ett fåtal större ärenden dessa år.

Lagföringsprocenten uppgick samma år till 21 procent. Eftersom utredning inleddes för de flesta handlagda våldtäktsbrott, hamnar lagförings- och personuppklaringsprocenten på i princip samma nivåer.



År 2014 och förändring jämfört med föregående år

Lagföringsprocent*: 21 %

Personuppklaringsprocent**: 20 %
+4 p.e.

Figur 18. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för våldtäktsbrott, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplagade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 20 procent.

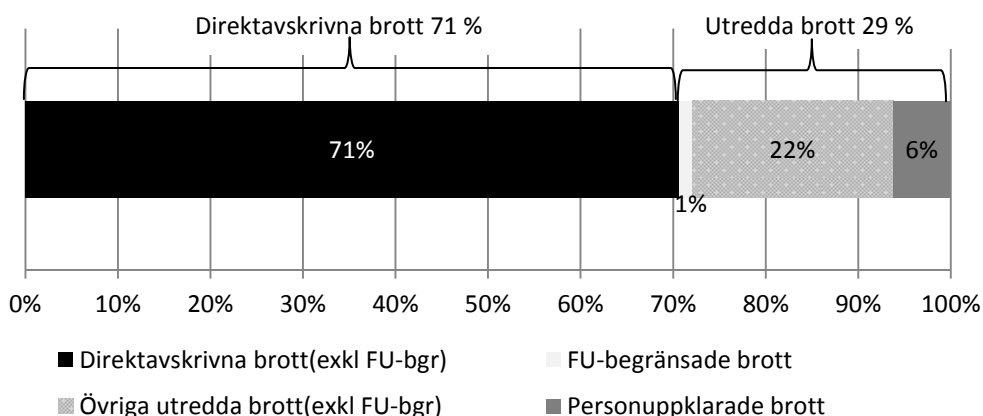
Stöld- och tillgreppsbrott

Med stöld- och tillgreppsbrott avses brott som regleras i 8 kap. brottsbalken. Sett till samtliga handlagda stöld- och tillgreppsbrott är cykelstöld, stöld ur och från motordrivet fordon respektive fickstöld de antalsmässigt största brottstyperna, som tillsammans utgjorde 33 procent av de handlagda brotten mot person under 2014.

År 2014 handlades 543 000 stöld- och tillgreppsbrott. En utredning inleddes för 29 procent (159 000) av de handlagda stöld- och tillgreppsbrotten, medan merparten, 71 procent (384 000), direktavskrevs.

Endast 1 procent (7 790) av de handlagda stöld- och tillgreppsbrotten förundersökningsbegränsades, de flesta (7 300) efter att utredning inletts.

Figur 19 redovisar samtliga handlagda stöld- och tillgreppsbrott efter indelningen utredda respektive direktavskrivna brott. Vidare särredovisas andelar för kategorierna personupplagade respektive förundersökningsbegränsade brott samt kategorin övriga utredda brott.



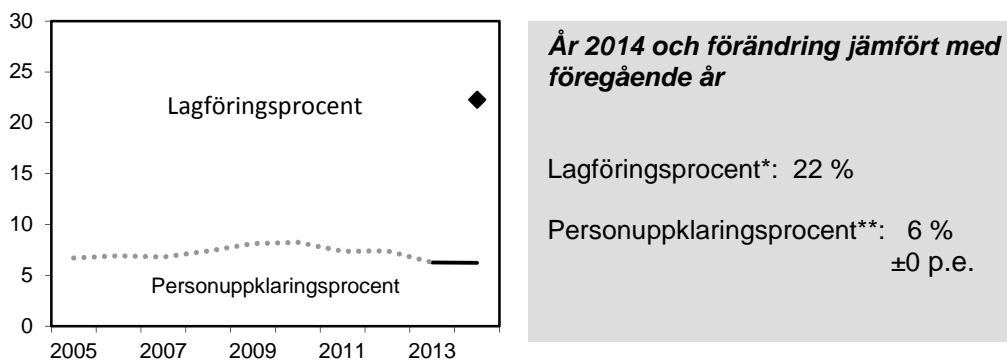
Figur 19. Samtliga handlagda stöld- och tillgreppsbrott 2014, fördelade efter den övergripande indelningen i utredda respektive direktavskrivna brott, samt underliggande grupper av brott efter beslutstyp.¹⁴

För 11 procent (60 800) av de handlagda *stöld- och tillgreppsbrotten* 2014 fanns det minst en person registrerad som skäligen misstänkt för brottet. Följaktligen personupplärades relativt få brott. De personupplärade stöld- och tillgreppsbrotten uppgick till 33 800 brott.

Personuppläringsprocenten för stöld- och tillgreppsbrotten 2014 uppgick till 6 procent, vilket är samma nivå som föregående år. Det är också samma nivå jämfört med för 10 år sedan.

Lagföringsprocenten, som beräknas för de utredda brotten (exklusive förundersökningsbegränsning), låg på 22 procent. Denna högre nivå, jämfört med personuppläringsprocenten, bör tolkas mot bakgrund av det endast inleddes en utredning för en knapp tredjedel av de handlagda brotten.

¹⁴ Kategorierna i figuren är ömsesidigt uteslutande.



Figur 20. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personupplklaringsprocenten för stöld- och tillgreppsbrott, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personupplklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplklarade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personupplklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personupplklaringsprocenten 2014 uppgå till 6 procent.

Bilbrott

Med bilbrott avses här biltillgrepp samt stöld ur/från motorfordon.

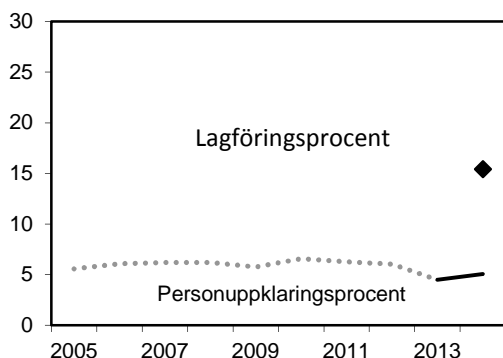
Under 2014 handlades 14 500 biltillgrepp. För 35 procent (5 040) av de handlagda biltillgreppen inleddes en utredning, medan 65 procent (9 450) direktavskrevs.

Av de handlagda biltillgreppen förundersökningsbegränsades 2 procent (292 brott), varav nästan samtliga (284 brott) efter att utredning inletts.

För 13 procent (1 940) av de handlagda biltillgreppen 2014 fanns det minst en person registrerad som skäligen misstänkt. Av dessa brott personupplklarades 734 brott.

Personupplklaringsprocenten för bilbrotten 2014 uppgick till 5 procent, vilket är 1 procentenhet mer än 2013. Jämfört med för tio år sedan har nivån minskat med 1 procentenhet.

Lagföringsprocenten för biltillgreppen samma år uppgick till 15 procent.



År 2014 och förändring jämfört med föregående år

Lagföringsprocent*: 15 %

Personupplklaringsprocent**: 5 %
+1 p.e.

Figur 21. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personupplklaringsprocenten för biltillgrepp, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personupplklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplklarade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personupplklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personupplklaringsprocenten 2014 uppgå till 5 procent.

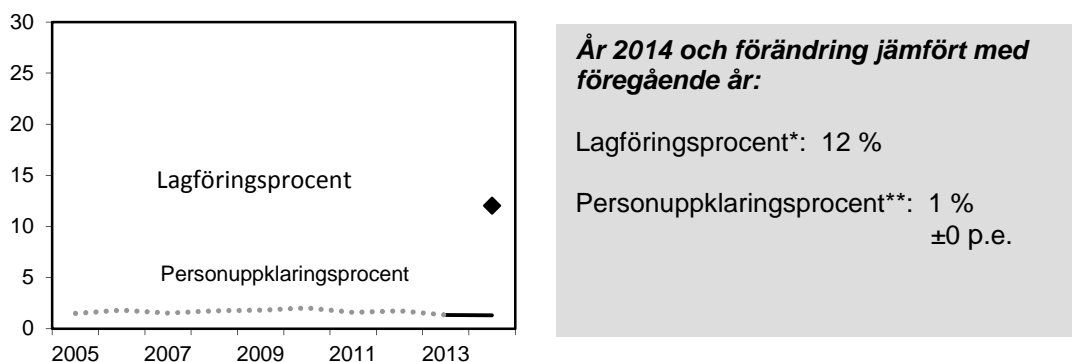
Under 2014 handlades 52 500 brott som avsåg stöld ur och från motorfordon. Av dessa inleddes utredning för endast 11 procent (5 870 brott), medan 89 procent (46 600 brott) direktavskrevs.

Vid avrundning förundersökningsbegränsades mindre än 0,5 procent (229) av stölderna ur och från motordrivet fordon.

För 3 procent (1 590) av brotten gällande stöld ur och från motordrivet fordon fanns det minst en person registrerad som skäligen misstänkt för brottet. Av dessa personupplklarades 679 brott.

Personupplklaringsprocenten uppgick till 1 procent 2014, vilket är samma nivå som föregående år och som för tio år sedan.

Lagföringsprocenten uppgick under året till 12 procent.



Figur 22. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för stöld ur och från motordrivna fordon, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplagade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet motsvarar i princip det tidigare måttet personuppklaringsprocenten, med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 1 procent.

Bostadsinbrott

År 2014 handlades 23 100 bostadsinbrott. Av dem inleddes utredning för 83 procent (19 200 brott).

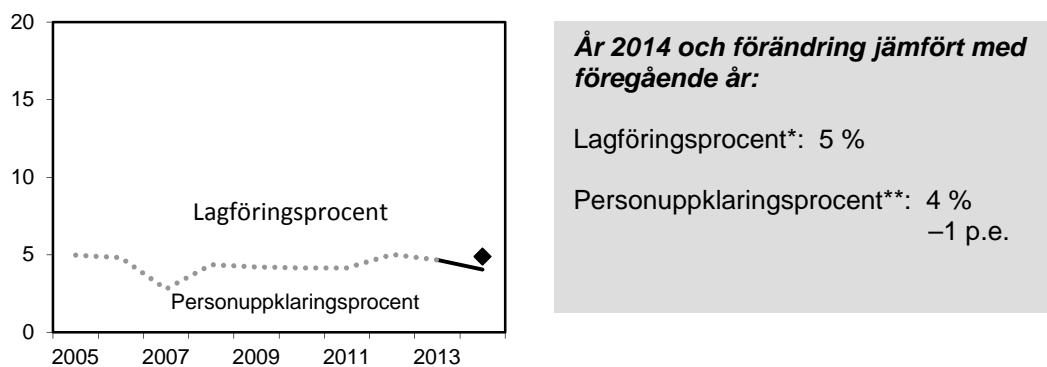
Endast ett fåtal (68 stycken, eller <0,5 %) av de handlagda brotten förundersökningsbegränsades. Samtliga efter att utredning inletts.

Andelen handlagda bostadsinbrott med minst en person registrerad som skäligen misstänkt för brottet uppgick endast till 8 procent (1 880 brott). Eftersom detta var en förhållandevis liten andel, var det också få brott som personupplagades (932 brott).

Personuppklaringsprocenten för bostadsinbrott uppgick till 4 procent 2014, vilket är 1 procentenhet mindre än 2013. Det är också 1 procentenhet mindre än nivån för tio år sedan.¹⁵

Lagföringsprocenten, det vill säga andelen personupplagade brott av de utredda brotten 2014, var något högre och uppgick till 5 procent.

¹⁵ Den låga nivån under 2007 kan till viss del förklaras av ett nytt ärendehanteringssystem hos Åklagarmyndigheten (för mer information se avsnittet *Statistikens innehåll*, rubriken *Jämförelser över tid*).



Figur 23. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för bostadsinbrott, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplärade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 4 procent.

Butiksstöld

År 2014 handlades 49 400 butiksstölder. En utredning inleddes för 81 procent (39 800) av de handlagda brotten, medan 19 procent (9 630 brott) direktavskrevs.

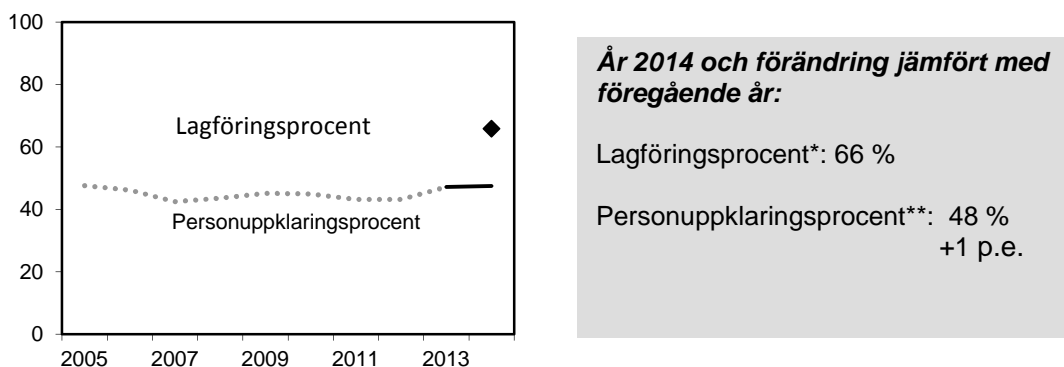
Av de handlagda butiksstölderna förundersökningsbegränsades en relativt stor andel jämfört med övriga brottstyper: 9 procent (4 490 brott), varav huvuddelen (4 160 brott) efter att utredning inletts.

Stöld och snatteri från butik skiljer sig från övriga stöld- och tillgreppsbrott, som präglas av en låg andel handlagda brott med misstänkt person. År 2014 fanns det en skäligen misstänkt person registrerad för 66 procent (32 800) av de handlagda brotten.

Eftersom det vid butiksstölder ofta finns en identifierad misstänkt person redan vid anmälningstillfället, personuppläras en stor andel brott jämfört med andra brottstyper. År 2014 personupplärades 23 500 butiksstölder.

Personuppklaringsprocenten för butiksstölder 2014 uppgick till 48 procent, samma nivå som föregående år, vilket också är samma nivå som för tio år sedan.

Lagföringsprocenten för butiksstölderna uppgick samma år till 66 procent.



Figur 24. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för butikstöld, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personuppklarade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 48 procent.

Rån

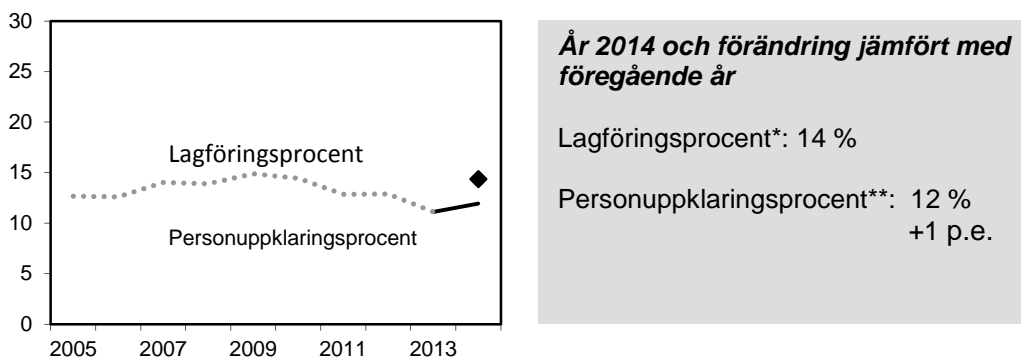
År 2014 handlades 8 620 rån. Utredning inleddes för 83 procent (7 180) av de handlagda brotten, medan 17 procent (1 450 brott) direktavskrevs.

Ett fåtal rån (12 brott) förundersökningsbegränsades, samtliga efter att utredning inletts.

För 24 procent (2 070) av de handlagda rånen fanns det minst en skäligen misstänkt person registrerad på brottet, vilket motsvarar mindre än en tredjedel av antalet utredda brott. Ungefär hälften av rånen, 1 030 brott, personuppklarades

Personuppklaringsprocenten för rån uppgick till 12 procent under året, en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2013. Jämfört med för tio år har nivån minskat med 1 procentenhet.

Lagföringsprocenten för rånen var något högre och uppgick samma år till 14 procent.



Figur 25. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för rån, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplagade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 12 procent.

Övriga brottstyper

Bedrägeribrott

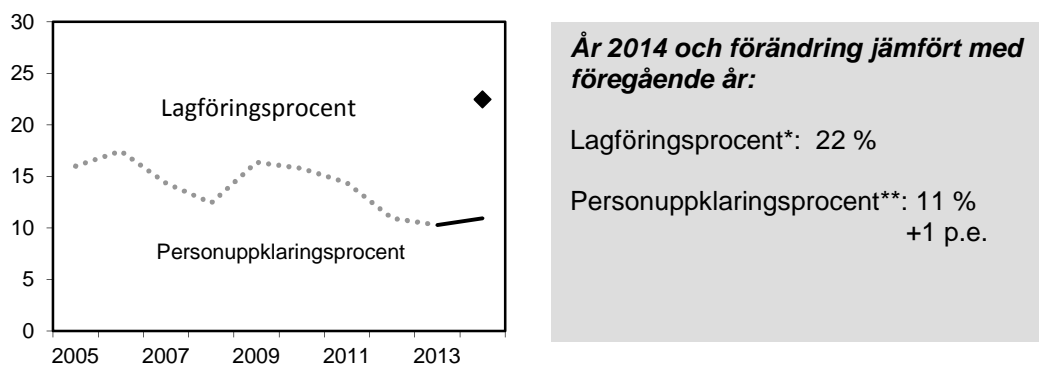
År 2014 handlades 163 000 *bedrägeribrott* (9 kap. brottsbalken). Utredning inleddes för 53 procent (85 900) av de handlagda brotten, medan 47 procent (77 000) direktavskrevs.

Av de handlagda bedrägeribrotten förundersökningsbegränsades 5 procent (7 360 brott), varav 4 procent (6 700 brott) efter att utredning inletts och 1 procent (656 brott) innan utredning inletts.

Närmare en fjärdedel (24 procent, eller 38 500) av de handlagda bedrägeribrotten hade minst en person registrerad som skäligen misstänkt för brottet. De personupplagade brotten uppgick till 17 800 brott.

Personuppklaringsprocenten för bedrägeribrotten uppgick till 11 procent 2014, vilket motsvarar en ökning på 1 procentenhet jämfört med 2013. Jämfört med för tio år sedan har nivån minskat med 5 procentenheter. Den årliga variationen förklaras delvis av att bedrägeribrotten är starkt seriebrottsbetonade, vilket innebär att en och samma gärningsperson på kort tid kan stå bakom tusentals brott mot lika många målsägaren.

Lagföringsprocenten var dubbelt så stor som personuppklaringsprocenten, och uppgick till 22 procent.



Figur 26. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personupplklaringsprocenten för bedrägeribrott, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personupplklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplklarade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personupplklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personupplklaringsprocenten 2014 uppgå till 11 procent.

Skadegörelsebrott

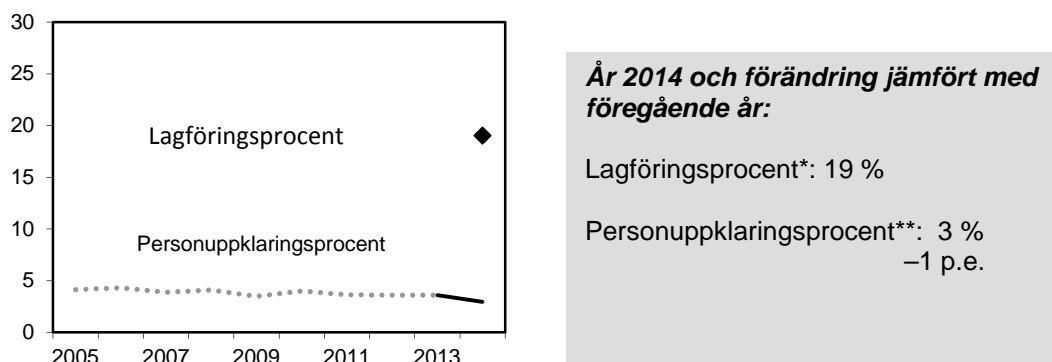
År 2014 handlades 152 000 skadegörelsebrott. Utredning inleddes för 17 procent (25 100) av de handlagda brotten, medan 83 procent direktavskrevs.

Av samtliga handlagda skadegörelsebrott förundersökningsbegränsades 1 procent (1 740 brott), varav nästan samtliga (1 660 brott) efter att utredning inletts.

Jämfört med andra brottstyper fanns det en person registrerad som skäligen misstänkt för en förhållandevis liten andel (8 %) av de handlagda skadegörelsebrotten, vilket innebär att relativt få brott personupplklarades (4 460 brott).

Personupplklaringsprocenten för skadegörelsebrott 2014 uppgick till 3 procent, vilket är en minskning med 1 procentenhet jämfört med 2013. Det är också 1 procentenhet mindre än nivån för tio år sedan.

Lagföringsprocenten för skadegörelsebrott uppgick till 19 procent 2014.



Figur 27. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för skadegörelsebrott, 2005–2014.

*Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplagade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Även enligt den tidigare beräkningen skulle personuppklaringsprocenten 2014 uppgå till 3 procent.

Rattfylleribrott

Nedan redovisas statistik över rattfylleribrott under påverkan av alkohol (inklusive fall där föraren varit påverkad av både alkohol och narkotika) och rattfylleribrott under påverkan av enbart narkotika.

År 2014 handlades 13 300 rattfylleribrott under alkohelpåverkan (inklusive i kombination med narkotikapåverkan). Utredning inleddes för 96 procent (12 800) av de handlagda brotten, medan 4 procent (507 brott) direktavskrevs.

Av de handlagda rattfylleribrotten under påverkan av alkohol förundersökningsbegränsades 2 procent (207 brott), samtliga efter att utredning inletts.

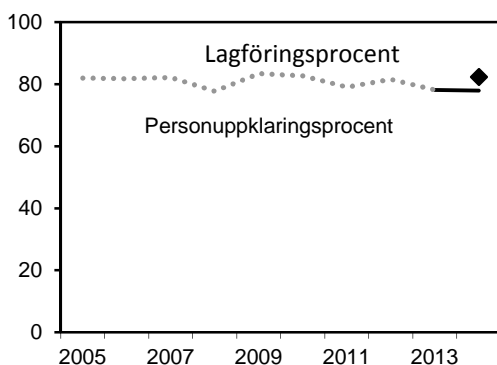
Av de handlagda rattfylleribrotten fanns en skäligen misstänkt person registrerad för hela 95 procent (12 600) av brotten. Det hänger samman med att denna typ av brott tillhör så kallade spanings- och kontrollbrott, där man redan vid anmälningstillfället i stort sett alltid har en utpekad gärningsperson.

Eftersom det finns en misstänkt person för en stor andel av de handlagda rattfylleribrotten personupplaras också en stor andel. Antalet personupplagade brott 2014 uppgick till 10 300 brott.

Personuppklaringsprocenten för de handlagda rattfylleribrotten under alkohelpåverkan 2014 uppgick till 78 procent. För rattfylleribrott påverkas beräkningen av personuppklaringsprocenten av den förändrade definitionen av måttet i statistiken 2014, varför jämförelsen med 2013 här görs enligt den gamla definitionen.

När andelen personupplagade brott 2014 alltså beräknas enligt den gamla definitionen, för att möjliggöra en jämförelse över tid, hamnar nivån istället på 75 procent, vilket motsvarar en minskning på 3 procentenheter jämfört med 2013.

Lagföringsprocenten för rattfylleribrott samma år uppgick till 82 procent.



År 2014 och förändring jämfört med föregående år:

Lagföringsprocent*: 82 %

Personuppklaringsprocent (handlagda)**: 78 %

Personuppklaringsprocent (anmälda)**: 75 %
-3 p.e.

Figur 28. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för handlagda rattfylleribrott under påverkan av alkohol, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personuppklarade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. För rattfylleribrotten är skillnaden mellan de handlagda och de anmälda brotten 2014 förhållandevis stor (-503 handlagda brott, eller 3,7 %), och det är därför inte relevant att jämföra nivån med 2013. Enligt den tidigare beräkningen uppgår personuppklaringsprocenten 2014 till 75 %, vilket innebär att förändringen jämfört med 2013 är -3 procentenheter

År 2014 handlades 12 900 rattfylleribrott under påverkan av narkotika. Utredning bedrevs för 98 procent (12 700) av de handlagda brotten.

En stor del (10 %) av de handlagda rattfylleribrotten under påverkan av narkotika förundersökningsbegränsades, nästan samtliga (1 340 brott) efter att utredning inletts.

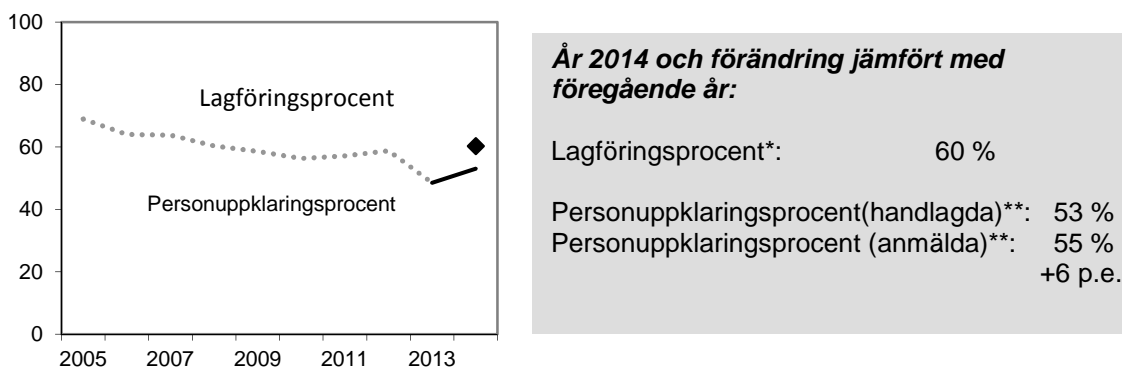
För 95 procent (12 600) av de handlagda brotten fanns det en person registrerad som skäligen misstänkt för brottet. Antalet personuppklarade brott 2014 uppgick till 6 870 brott.

Personuppklaringsprocenten för de handlagda rattfylleribrotten under påverkan av narkotika 2014 uppgick till 53 procent.

Beräkningen av personuppklaringsprocenten för rattfylleribrott påverkas dock av definitionsförändringen på måttet i statistiken 2014, varför jämförelsen med 2013 här görs enligt den gamla definitionen.

När andelen personuppklarade brott beräknas enligt den tidigare definitionen hamnar nivån på 55 procent, vilket motsvarar en ökning på 6 procentenheter jämfört med 2013.

Lagföringsprocenten för rattfylleribrott under påverkan av narkotika 2014 uppgick till 60 procent.



Figur 29. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för rattfylleribrott under påverkan av enbart narkotika, 2005–2015.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personupplagade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. Skillnaden mellan de handlagda och anmälda brotten 2014 är förhållandevis stor för rattfylleribrotten (+435 handlagda brott, eller 3,5 %) och det är därför inte relevant att jämföra nivån på personuppklaringsprocenten för de handlagda brotten med 2013. Enligt den tidigare definitionen uppgår personuppklaringsprocenten 2014 till 55 % och förändringen jämfört med 2013 till +6 procentenheter.

Narkotikabrott

År 2014 handlades 97 100 narkotikabrott (1–3 § narkotikastrafflagen). Utredning inleddes för 96 procent (93 400) av de handlagda brotten, medan 4 procent (3 620 brott) direktavskrevs.

Av de handlagda narkotikabrotten förundersökningsbegränsades 8 procent (7 610 brott). Av dem förundersökningsbegränsades nästan samtliga (7 590 brott) efter att en utredning inletts, och endast ett fåtal (17 brott) innan utredning inletts.

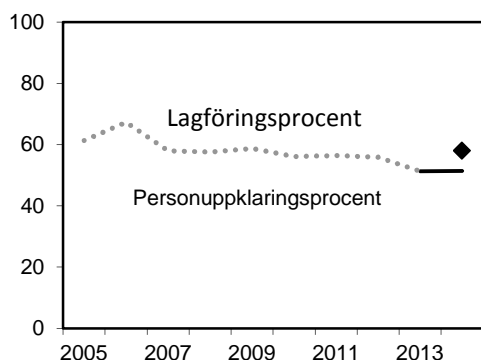
Av de handlagda narkotikabrotten hade 90 procent (87 500 brott) en skäligen misstänkt person. Narkotikabrott uppdagas oftast genom polisens spaningsarbete, och i de flesta fall har man därför en utpekad gärningsperson redan vid polisanmälan. Därför personupplaras också en stor andel. Totalt personupplagades 49 800 narkotikabrott 2014.

Personuppklaringsprocenten för de handlagda narkotikabrotten uppgick 2014 till 51 procent.

Beräkningen av personuppklaringsprocenten för narkotikabrott påverkas av definitionsförändringen av måttet 2014, och jämförelsen med året innan görs därför här enligt den gamla definitionen.

När andelen personupplagade brott beräknas enligt den tidigare definitionen på personuppklaringsprocenten hamnar nivån på 52 procent, vilket innebär en ökning på 1 procentenhet jämfört med 2013.

Lagföringsprocenten för de utredda narkotikabrotten 2014 uppgick till 58 procent.



År 2014 och förändring jämfört med föregående år:

Lagföringsprocent*:	58 %
Personuppklaringsprocent(handlagda)**:	51 %
Personuppklaringsprocent (anmälda)**:	52 %
	+1 p.e.

Figur 30. Lagföringsprocenten 2014, samt utvecklingen av personuppklaringsprocenten för narkotikabrott, 2005–2014.

* Från och med 2014 redovisas måttet lagföringsprocent som komplement till personuppklaringsprocenten. Lagföringsprocenten visar personuppklarade brott i procent av utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

** Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Måttet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på samtliga handlagda brott istället för på samtliga anmälda brott. För narkotikabrotten är skillnaden mellan de handlagda och anmälda brotten 2014 förhållandevis stor (+ 1 730 handlagda brott, eller 1,8 %) och det är därför inte relevant att jämföra nivån på personuppklaringsprocenten för de handlagda brotten med 2013. Enligt den tidigare definitionen uppgår personuppklaringsprocenten 2014 till 52 procent, och förändringen jämfört med 2013 till +1 procentenheter.

Regionala variationer

Nedan redovisas de handlagda brotten länsvis, efter om utredning har inletts eller om brottet har direktavskrivits. I dessa kategorier har förundersökningsbegränsade brott exkluderats. Därutöver redovisas andelar för kategorierna personuppklarade brott, förundersökningsbegränsade brott och övriga utredda brott. För en redogörelse av personuppklaringsprocentens utveckling per län jämför med 2013, se avsnittet *Jämförelser över tid*.

År 2014 hade Gotlands, Västernorrlands och Västerbottens län högst andel utredda brott (59 % vardera).

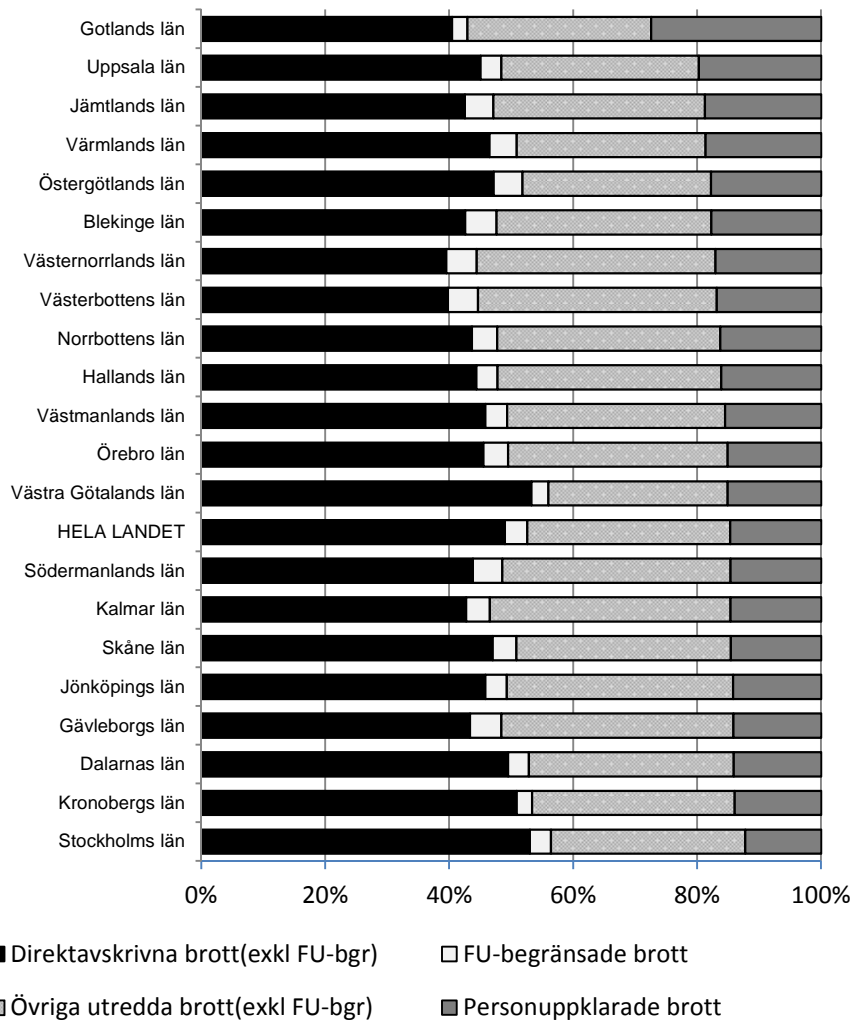
Västra Götaland och Stockholms län hade högst andel direktavskrivna brott (54 respektive 53 %).

Södermanlands, Östergötlands, Blekinge, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län hade den högsta andelen förundersökningsbegränsade brott (5 % vardera) och Kronobergs och Gotlands län hade den lägsta andelen förundersökningsbegränsade brott (2 % vardera).

Lagföringsprocenten, som redovisar de personuppklarade brotten i procent av de utredda brotten (exklusive de förundersökningsbegränsade brotten), var som högst i Gotlands län (48 %), Uppsala län (38 %) och Värmlands län (38 %). Den lägsta lagföringsprocenten uppvisades i Kalmar län och Gävleborgs län (27 % vardera).

Om de personuppklarade brotten istället räknas i procent av samtliga handlagda brott, vilket ger *personuppklaringsprocenten*, hade Gotlands och Uppsala län den högsta personuppklaringsprocenten (27 % respektive 20 %). Stockholms län hade den lägsta

personuppklaringsprocenten (12 %).



Figur 31. Samtliga handlagda brott 2014 per län, fördelade efter kategorierna direktavskrivna brott (exklusive förundersökningsbegränsning), förundersökningsbegränsade brott, övriga utredda brott (exklusive förundersökningsbegränsning) och personuppklarade brott.

Statistikens innehåll och uppbyggnad

Bakgrund till revideringen

Från och med redovisningsåret 2014 redovisas ny statistik över handlagda brott. Den nya statistiken är en revidering av statistiken över uppklarade brott och ersätter denna. Revideringen utgör ett led i ett övergripande arbete på Brå, med att målgruppsanpassa och kvalitetssäkra produkterna i kriminalstatistiken, och har genomförts i syfte att öka kvaliteten i statistiken över uppklarade brott.

Ändamålet med statistiken över handlagda brott är att ge en översiktlig bild av de brottsutredande myndigheternas handläggning av brott, och utgöra underlag till uppföljning av verksamheternas resultat. Detta ändamål är oförändrat jämfört med tidigare uppklaringsstatistik. Det främsta syftet med revideringen har varit att höja statistikens relevans och förbättra tillförlitligheten i statistikens indelningar och mått. Målsättningen är att revideringen ska leda till en ökad användbarhet. En annan målsättning är att revideringen på sikt ska leda till en förbättrad jämförbarhet med de andra produkterna inom brottsstatistiken.

Behovet av en förbättrad brottsstatistik har framförts på olika sätt från statistikens centrala användare. Bland annat i den målgruppsanalys som Brå genomförde 2012, med syftet att förtydliga kriminalstatistikens ändamål och identifiera viktiga utvecklingsområden (*Målgruppsanpassning av Kriminalstatistiken*. Brå, 2013). I analysen uttryckte Brås målgrupper behovet av ett ökat verksamhetsfokus i kriminalstatistiken, så att den i högre grad skulle kunna användas för uppföljning av rättsväsendets verksamheter. Detta har Brå tagit fasta på i revideringen, och de införda förändringarna i statistikens innehåll och uppbyggnad innebär ett ökat verksamhetsperspektiv.

Men revideringen har också varit nödvändig mot bakgrund av de kvalitetsbrister som kunnat identifieras i den tidigare uppklaringsstatistiken. I fördjupade kvalitetsstudier har Brå bland annat kommit fram till att indelningsgrunderna i uppklaringsstatistiken inte kan anses vara meningsfulla och därför bör förändras (*Användningen av Polisens besluts-koder. En kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken*. Brå, 2013).

Revideringen har möjliggjorts av det pågående arbetet inom Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). I och med detta använder polisen sedan 2013 ett nytt system för utrednings- och lagföringsbesluts-koder, vilket ger Brå ny information om de beslut som fattas i verksamheten, och även andra förbättringar har införts. Det är således först på senare år som förutsättningarna funnits för de nu genomförda förbättringarna.

Statistikens ändamål

Statistiken över handlagda brott omfattar samtliga brott för vilka ett beslut har tagits under ett kalenderår, och beskriver således det totala utflödet av beslutade brott hos polis, åklagare eller annan utredande myndighet under ett år. Ändamålet med statistiken är, som beskrivs ovan, att ge en övergripande bild av de brottsutredande myndigheternas handläggning av brott under ett kalenderår. Statistiken kan användas för allmän insyn samt för analys och uppföljning av myndigheternas verksamheter.

Statistiken redovisar de handlagda brotternas omfattning, brottsstruktur och regionala fördelning, och besvarar frågor som i vilken utstäckning utredning har bedrivits för de anmälda brotten och vad handläggningen av brott har resulterat i för typ av beslut. Exempelvis kan statistiken användas för att följa upp nivån och strukturen på

förundersökningsbegränsade brott. Eftersom statistiken omfattar samtliga beslut som fattas om de anmälda brotten under ett år, däribland samtliga direktavskrivna brott, ges en mer heltäckande bild av handläggningen av brott, jämfört med tidigare redovisning.

Statistiken innehåller också två mått på myndigheternas resultat, dels *personuppklaringsprocenten*, som beskriver andelen personuppklarade brott utav samtliga handlagda brott ett visst år, dels det nya måttet *lagföringsprocenten*, som beskriver andelen personuppklarade brott utav de brott där utredning har bedrivits. Båda måtten utgör grova skattningar av myndigheternas sammanlagda framgång i att lagföra de brott som handläggs respektive utreds. Genom att lagföringsprocenten beräknas för de utredda brotten, det vill säga de brott som bedömts vara möjliga att personuppklara, ges en mer träffsäker bild av de brottsutredande verksamheternas resultat, än vad som kunnat redovisas tidigare.

Definitioner, indelningar och mått

Definitionen av handlagda brott

I statistiken över handlagda brott redovisas samtliga anmälda brott där polis, åklagare eller annan utredande myndighet fattat ett beslut om brottet under redovisningsåret, som innebär att handläggningen av brottet avslutas, så kallade *handlagda brott*.

Ett brott kan generera flera beslut om flera personer misstänks för samma brott. Vilket beslut som då redovisas i statistiken bestäms enligt en huvudbeslutsprincip, som rangordnar besluten i följande ordning: åtalsbeslut, strafföreläggande, åtalsunderlåtelse, förundersökningsbegränsning samt övriga beslut. I det fall flera beslut om brottet infaller under olika år, kan brottet redovisas som handlagt flera gånger i statistiken, dock endast en gång per redovisningsår.

Övergripande indelningsgrunder

Statistiken över handlagda brott innehåller i och med revideringen nya och mer tillförlitliga indelningsgrunder för de beslutade brotten. Grundprincipen för de nya indelningarna har varit att de ska hålla kvalitet avseende tillförlitligheten, och beskriva centrala händelser i brottsmålsprocessen.

Statistiken redovisas i sin nya utformning efter två övergripande indelningar: dels efter om utredning bedrivits eller om brottet har direktavskrivits (se tabell 300), dels efter om det finns minst en person registrerad som skäligen misstänkt för brottet eller ej (se tabell 310).

- Med *utredda brott* avses handlagda brott för vilka *utredning har bedrivits och beslut om brottet har fattats under redovisningsåret*. Med utredning avses förundersökning¹⁶, förenklad utredning¹⁷ eller utredning enligt lagen om unga lagöverträdare¹⁸. Utredningen kan ha inletts under redovisningsåret eller tidigare år.
- Med *direktavskrivna brott* avses handlagda brott, för vilka beslut om brottet har fattats under redovisningsåret, utan att en utredning har inletts.

¹⁶ Rättegångsbalken 1942:740 23 kap. 18 §.

¹⁷ Rättegångsbalken 1942:740 23 kap. 22§.

¹⁸ Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare 1964:167 2–9 §.

- Med *brott med misstänkt person* avses brott där minst en person är registrerad som *skäligen misstänkt* för brottet vid tidpunkten för beslutet.
- Med *brott utan misstänkt person* avses brott där ingen person är registrerad som *skäligen misstänkt* för brottet (dock kan det finnas någon registrerad med lägre misstankegrad).

De två indelningsrunderna är till viss del överlappande, eftersom det kan inledas en utredning för ett brott utan att det finns en misstänkt person och vice versa. Det omvända, att det finns en misstänkt person för brottet men att det inte inleds någon utredning, är dock mindre vanligt.

Kategorier av brott efter beslutstyp

De handlagda brotten kategoriseras i statistiken över handlagda brott efter vilken typ av beslut som fattats. Brotten redovisas i tre kategorier; *personuppklarade brott*, *förundersökningsbegränsade brott* samt *övriga handlagda brott*. I och med revideringen utgår således indelningen i uppklarade respektive tekniskt uppklarade brott, men indelningen i personuppklarade brott kvarstår.

- Med *personuppklarade brott* avses handlagda brott där minst en misstänkt person har lagförts för brottet, genom att åtal har väckts¹⁹, strafföreläggande har utfärdats²⁰ eller åtalsunderlåtelse har meddelats²¹.
- Med *förundersökningsbegränsade brott* avses handlagda brott där beslut har fattats om att förundersökning inte behöver inledas eller att en inledd förundersökning får läggas ned²².
- Med *övriga handlagda brott* avses handlagda brott där andra typer av beslut fattats. Här ingår exempelvis beslut som innebär att en utredning läggs ned eller att en förundersökning inte inleds. Det kan ske av olika skäl, till exempel för att brott inte kan styrkas, att inget spaningsresultat uppnåtts, att utredningen visar att den skäligen misstänkta personen är oskyldig eller att den misstänkta personen är minderårig (under 15 år).

Att de övriga typerna av beslut inte särredovisas, utan redovisas sammantaget i en övrigt-kategori, beror på att en mer detaljerad indelning för dessa inte bedömts kunna göras med tillräcklig kvalitet. Skälet till detta är främst att beslutstyperna på den mest detaljerade nivån (motiveringsnivån) även omfattar odefinierade beslut (så kallade övrigt/annat-koder) som inte kan specificeras i statistiken. Tidigare studier har visat att ospecificerade beslut dessutom kan innehålla beslut som skulle kunna anges med en specificerad beslutskod, vilket innebär att resultat av de enskilda beslutstyperna riskerar att blir missvisande både till nivå och fördelning. Tolkningssvårigheter inträder därmed, i synnerhet om användningen av de odefinierade besluten förändras över tid eller varierar regionalt, när utvecklingen över tid studeras eller regionala jämförelser görs.

I tabell 2 nedan redovisas en sammanställning av de vanligaste besluten bland övriga handlagda brott. Som framgår saknas det strukturerade uppgifter som specificerar

¹⁹ Rättegångsbalken 1942:740 20 kapitlet 6 §.

²⁰ Rättegångsbalken 1942:740 48 kap. 4 §.

²¹ Rättegångsbalken 1942:740 20 kapitlet 7 §.

²² Rättegångsbalken 1942:740 23 kap 4a §.

beslutstypen på den mest detaljerade nivån, den så kallade motiveringsnivån, i en fjärdedel av samtliga handlagda brott 2014.

Tabell 2. Översikt av de vanligaste besluten inom kategorin övriga handlagda brott 2014.

Skäl för beslut ** (skålnivå)	Motivering till beslut (motiveringsnivå)	Antal (avrundat)	Andel (%) av samtliga övriga handlagda brott
Går ej att utreda	Spaningsuppslag saknas	478 000	40 %
Går ej att utreda	Fritext	121 000	10 %
Det finns inte längre anledning att fullfölja förundersökningen.	Fritext	113 000	10 %
Det finns inte längre anledning att fullfölja förundersökningen.	Ej spaningsresultat	105 000	9 %
Det finns inte längre anledning att fullfölja förundersökningen – går ej att bevisa att den misstänkta personen gjort sig skyldig till brott.	Fritext	64 300	5 %
Det finns inte längre anledning att fullfölja förundersökningen.	Det saknas skäl att anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats.	54 900	5 %

Statistiska mått

För att beskriva resultatet av handläggningen av brott används måtten *personuppklaringsprocent* och *lagföringsprocent*. Måtten ska ses som grova skattningar av myndigheternas sammanlagda framgång i att lagföra de brott som handläggs respektive utreds.

- *Personuppklaringsprocenten* definieras som personupplärade brott i procent av antalet handlagda brott.
- *Lagföringsprocenten* definieras som personupplärade brott i procent av antalet utredda brott, exklusive förundersökningsbegränsade brott.

Kategorisering av brott

Brottsredovisningen omfattar samma brottstyper som de polisanmälda brotten. Kategoriseringen utgår från olika brottskoder (se avsnittet *Kategorisering av brott* i sammanfattningen av *Anmälda brott*²³).

Regional fördelning

Statistiken över handlagda brott redovisas för hela landet och per län. Länsfördelad statistik över handlagda brott redovisas vanligtvis efter det län där brottet anmäls.

²³ Sammanfattningen finns på Brås webbplats: www.bra.se/bra/brott--statistik/statistik/anmalda-brott.html

Insamling och bearbetning

Statistiken över handlagda brott baseras på uppgifter från polis, åklagare och tull. Även uppgifter från Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket ligger till grund för statistiken.

De beslut som polisen fattar för att avsluta ett ärende registreras i det lokala ärendesystemet (RAR/PUST) och samlas sedan centralt. Även uppgifter från Kustbevakningen registreras i polisens system. Åklagaren registrerar uppgifter om handlagda brott i sitt ärendehanteringssystem (Cåbra). Där registreras också uppgifter från Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket. Uppgifterna levereras direkt till Brå. Uppgifter från Tullverket skickas separat till Brå.

Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Bland annat sker validering mot ett XML-schema redan vid inläsning av materialet i Brås databas. Vidare kontrolleras att de elektroniskt överförda transaktionerna följer en logisk ordning och att inga transaktioner saknas. När materialet lästs in i databasen, körs olika kontrollprogram som omfattar rimlighetskontroller, exempelvis kontroll av antalsräkningen av brott, och logiska kontroller. Felaktigheter justeras, ibland genom kontakt med uppgiftslämnarna, och kontrollprogrammet körs om tills alla fel i materialet har rättats till. När materialet är färdigkontrollerat förs det över till statistikdatabasen för långtidslagring. En slutlig kontroll av konsistensen och rimligheten i statistiken görs dessutom efter att statistiktabellerna har framställts.

Brå producerar statistik över handlagda brott halvårsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Som framgår ovan innebär den nya statistiken en utökning av målpopulationen och en del förbättringar i indelningar och mått. Samtidigt innebär revideringen att redovisningen av uppklarade brott och teknisk uppklarade brott upphör, liksom redovisningen av vissa detaljerade beslutstyper. De viktigaste och mest använda uppgifterna i den tidigare statistiken är redovisningen av personuppklarade brott och personuppklaringsprocenten. Dessa kommer även fortsättningsvis att redovisas i den nya statistiken, men med vissa justeringar. I tabell 3 sammanfattas de viktigaste skillnaderna mellan statistiken över uppklarade brott och den över handlagda brott.

Jämförelser mellan statistiken över handlagda respektive uppklarade brott

Revideringen av statistiken över handlagda brott innebär att nya indelningar och kategoriseringar av brotten införs, till exempel brott där utredningen bedrivits eller brott som förundersökningsbegränsats. Även nya mått redovisas. Samtliga uppgifter redovisas för första gången för 2014, och därför kan ingen jämförelse bakåt i tiden göras. Utvecklingen över tid kommer att kunna studeras först efter ett par år, i takt med att tidsserier för de nya indelningarna och måtten i statistiken byggs upp.

Samtidigt innebär revideringen att redovisningen av vissa objekt i den tidigare statistiken upphör. Det gäller redovisningen av antalet uppklarade brott respektive antalet tekniskt uppklarade brott, liksom redovisningen av måtten uppklaringsprocent respektive teknisk uppklaringsprocent. Dessa kategorier har visat sig vara behäftade med bristande kvalitet, och en fortsatt redovisning har inte bedöms vara meningsfull.

För kategorin *personupplklarade brott* och måttet *personupplklaringsprocent*, som utgör centrala uppgifter i upplklaringsstatistiken, fortsätter redovisningen även i den nya statistiken. I statistiken över handlagda brott har dock definitionerna förändrats, såväl av personupplklarade brott som av personupplklaringsprocent. De justerade definitionerna påverkar statistiken endast i liten utsträckning generellt sett, men kan ha en större påverkan på enskilda brott eller beslut. Påverkan är också generellt större på antalet personupplklarade brott än på personupplklaringsprocenten.

Definitionsförändringarna inverkar på möjligheten att jämföra nivåerna i statistiken över handlagda brott för 2014 med tidigare år. Det gäller främst utvecklingen av de personupplklarade brotten, men även i viss mån personupplklaringsprocenten. För att ändå kunna göra adekvata jämförelser redovisar Brå, under en övergångsperiod, uppgifter enligt både den tidigare och den nya definitionen, totalt såväl som indelat efter brotts- och beslutstyper²⁴. Den parallella redovisningen kommer att göras under flera år, fram till dess att tillräckligt många mätpunkter tagits fram för att kunna göra uppföljningar över tid enligt de nya definitionerna.

Nedan redogörs för vilken påverkan definitionsförändringarna 2014 har på såväl antalet personupplklarade brott som på personupplklaringsprocenten. Dels redovisas skillnaderna i resultat enligt bägge definitionerna totalt sett samt för olika brotts- och beslutstyper, dels redovisas vilken påverkan definitionsförändringarna har vid jämförelsen mellan nivåerna 2014 och 2013. Det ska beaktas att påverkan här endast studeras med ett års data, vilket begränsar analysen. På sikt när fler mätpunkter finns tillgängliga kommer det vara möjligt att göra mer ingående analyser av vilken påverkan revideringen och de ändrade definitioner har haft på statistiken.

²⁴ Uppgifter om personupplklarade brott och personupplklaringsprocenten enligt den tidigare definition 2014, som inte redovisas här, kan beställas från Brås enhet för Rättsstatistik.

Tabell 3. Skillnader mellan statistiken över *handlagda brott* respektive över *uppklarade brott*

Produkt	Handlagda brott (2014–)	Uppklarade brott (1950–2013)
Population	Handlagda brott: Samtliga anmälda brott där polis, åklagare eller annan utredande myndighet har fattat ett beslut under året.	Uppklarade brott: Ett urval av anmälda brott där polis, åklagare eller annan utredande myndighet har fattat om beslut under året.
Övergripande indelningar av brott	1. Utredda brott/direktavskrivna brott 2. Brott med misstänkt person/ brott utan misstänkt person	1. Tekniskt uppklarade brott/ personuppklarade brott 2. Brott med misstänkt person/ Brott utan misstänkt person
Kategorier av brott efter beslutstyp*	<ul style="list-style-type: none"> • Personuppklarade brott <ul style="list-style-type: none"> - Åtal väckt - Strafföreläggande utfärdat - Åtalsunderlåtelse meddelad • Förundersökningsbegränsade brott <ul style="list-style-type: none"> - Direktavskrivna - Utredda • Övriga beslutade brott <ul style="list-style-type: none"> - Direktavskrivna - Utredda 	<ul style="list-style-type: none"> • Personuppklarade beslut <ul style="list-style-type: none"> - Åtal väckt - Strafföreläggande utfärdat - Åtalsunderlåtelse meddelad • <i>RB 23:4A 1 st. 1 p.</i> • <i>RB 23:4A 1 st. 2 p.</i> • <i>RB 23:4A 2 st.</i> • <i>Brott kan ej styrkas</i> • <i>Gärningen ej brott</i> • <i>Misstänkt yngre än 15 år</i> • <i>Angivelse saknas/återkallad</i> • <i>Brott preskriberat</i> • <i>Rapporteftergift</i> • <i>Misstänkt avliden</i> • <i>Uppklarat bötesbrott</i>
Statistiska mått	1. Personuppklaringsprocent: Personuppklarade brott i procent av <i>handlagda</i> brott. 2. Lagföringsprocent: Personuppklarade brott i procent av utredda brott (exklusive förundersökningsbegränsade brott).	1. Personuppklaringsprocent: Personuppklarade brott i procent av <i>anmälda</i> brott.

Den detaljerade indelningen efter vissa enskilda beslutstyper, som redovisades i den tidigare statistiken över uppklarade brott, har inte bedömts hålla tillräcklig kvalitet. Motsvarande redovisning görs därför inte i den nya statistiken över handlagda brott. Beslut som fattats enligt 23 kap. 4a § i rättegångsbalken redovisas dock sammantaget i en kategori benämnd förundersökningsbegränsade brott i den nya statistiken, medan övriga typer av beslut (kursiverade) redovisas under kategorin övriga beslutade brott.

Ändrad definition av personuppklarade brott ger nivåhöjning

Definitionen av antalet personuppklarade brottet har justerats i statistiken över handlagda brott (se ovan), vilket medför en nivåhöjning jämfört med antalet i statistiken över uppklarade brott. Av den anledningen är det inte lämpligt att jämföra de nivåerna mellan de personuppklarade handlagda brotten 2014 (ny definition) med de personuppklarade anmälda brotten 2013 (tidigare definition).

Nivåskillnaden hänger samman med att den tidigare definitionen tidigare utgick från ett inflöde av anmälda brott, medan den nya definitionen utgår från ett utflöde av beslutade anmälda brott. Ett anmält brott kan leda till flera beslut, om det finns flera misstänkta personer kopplade till brottet. Antalet personuppklarade beslut räknades endast en gång per brott i den tidigare statistiken, oavsett hur många personuppklarande beslut som fattats för brottet under året. I statistiken över handlagda brott kan flera beslut räknas i statistiken för ett och samma brott, om besluten har fattats under olika redovisningsperioder. Fortfarande redovisas endast ett brott per beslut och redovisningsperiod. I jämförelse med tidigare statistik leder dock den nya definitionen till en nivåhöjning för

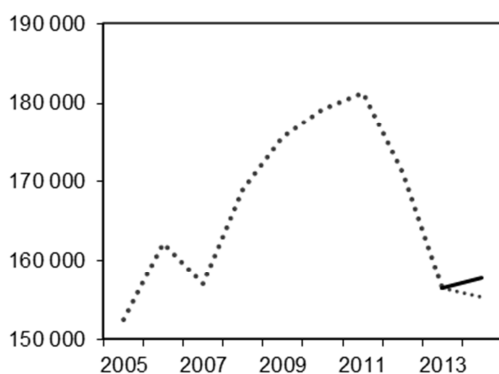
2014, eftersom definitionen omfattar beslut om brott som är anmälda och beslutade, och således redovisade i statistiken ett tidigare redovisningsår.

För 2014 ger definitionsförändringen en skillnad på 2 700 fler brott eller 1,3 procent när man jämför de personuppklarade handlagda brotten (ny definition) med de personuppklarade anmälda brotten (tidigare definition). Vid en jämförelse med tidigare år innebär förändringen att antalet personuppklarade brott ökar med en halv procent. Denna ökning förklaras dock helt av den förändrade definitionen och vid en jämförelse av antalet personuppklarade brotten 2013–2014 enligt den tidigare definitionen mellan ses istället en minskning med 2 100 brott eller 1 procent (se figur 32).



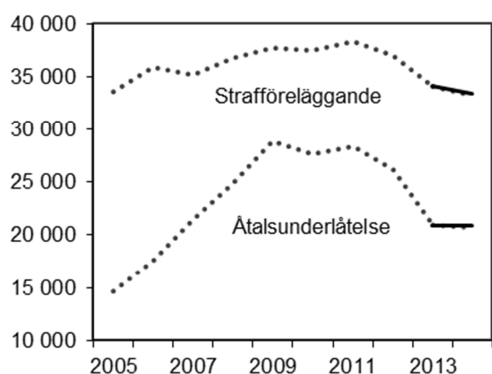
Figur 32. Antalet handlagda personuppklarade brott 2014 (heldragen linje) samt antalet anmälda personuppklarade brott 2005–2014 (streckad linje)

Nivåhöjningen påverkas främst av ett ökat antal brott med beslut om åtal, medan brott med beslut om att utfärda strafföreläggande respektive meddela åtalsunderlåtelse inte ökar lika mycket i antal. Skillnaden mellan antalet handlagda respektive antalet anmälda brott med beslut om åtal 2014 uppgår till 2 490 brott, eller 1,6 procent (se figur 33). Att det är just åtalsbesluten som ökar förklaras av att de rangordnas högst i valet av beslut som redovisas. Men också av att tiden från anmälan till beslut generellt sett är längre för åtalsbeslut än för andra typer av beslut, varför de således i högre grad kan fattats ett senare år än anmälan gjordes för brottet. Ökningen av antalet åtalsbeslut till följd av definitionsförändringen är utspridd över olika brottstyper, men det kan noteras att omkring hälften av ökningen (1 400 brott) sammantaget avsåg brottstyperna förskingring (inkl. grov), innehav och/eller överlåtelse av narkotika, bedrägligt beteende samt snatteri i butik.



Figur 33. Antalet handlagda åtalsbeslut 2014 (heldragen linje) samt antalet anmälda åtalsbeslut 2005–2014 (streckad linje).

Antalet beslut om att utfärda strafföreläggande respektive beslut om att meddela åtalsunderlåtelse påverkas av definitionsförändringen 2014, men inte i lika stor utsträckning som åtalsbesluten. Skillnaden mellan antalet meddelade åtalsunderlåtelser enligt den nya och tidigare definitionen 2014 uppgår till 95 brott, eller 0,5 procent, medan den för antalet utfärdade strafförelägganden är 139 brott, eller 0,4 procent (se figur 34).



Figur 34. Antalet handlagda beslut om strafföreläggande och åtalsunderlåtelse 2014 (heldragen linje) samt antalet anmälda beslut om strafföreläggande och åtalsunderlåtelse 2005–2014 (streckad linje).

Skillnaden mellan de anmälda personuppklarade brotten och de handlagda personuppklarade brotten varierar för olika brottskategorier (se tabell 4). I antal är skillnaderna störst för stöldbrott, bedrägeribrott och narkotikabrott, som är volymmässigt stora kategorier (en skillnad på som mest 400 brott), medan den andelsmässigt största skillnaden ses för biltillgrepp (en skillnad på 2,8 %).

Sammanfattningsvis kan det konstateras att skillnaderna är förhållandevis små för de redovisade brottskategorierna, men för enskilda brottstyper, som inte särredovisas här, kan dock större skillnader finnas både i antal och andel.

Tabell 4. Antalet personuppklarade handlagda brott samt antalet personuppklarade uppklarade brott 2014, efter typ av brott, samt skillnad mellan definitionerna i antal och procent.

Brottstyp	Person- uppklarade <i>handlagda</i> brott 2014 (ny definition)	Person- uppklarade <i>anmälda</i> brott 2014 (tid. definition)	Skillnad mellan de två definitionerna	
			Antal	Andel (%)
Samtliga brott	212 092	209 366	+2 726	+1,3 %
Brott mot person (3–7 kap. BrB)	26 566	26 401	+165	+0,6 %
Brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB)	11 298	11 193	+105	+0,9 %
Misshandel	10 879	10 791	+88	+0,8 %
Olaga hot	5 147	5 129	+18	+0,4 %
Ofredande	2 024	2 016	+8	+0,4 %
Sexualbrott (6 kap. BrB)	4 912	4 897	+15	+0,3 %
Våldtäkt	1 357	1 352	+5	+0,4 %
Stöldbrott och tillgreppsbrott (8 kap. BrB)	33 795	33 467	+328	+1,0 %
Biltillgrepp	734	714	+20	+2,8 %
Stöld ur och från motorfordon	679	665	+14	+2,1 %
Bostadsinbrott	932	922	+10	+1,1 %
Butiksstöld	23 466	23 347	+119	+0,5 %
Rån	1 028	989	+39	+3,9 %
Bedrägeribrott (9 kap. BrB)	17 800	17 484	+316	+1,8 %
Skadegörelsebrott (12 kap. BrB)	4 461	4 347	+114	+2,6 %
Trafikbrott	41 421	41 405	+16	±0,0 %
Rattfylleri under påverkan av alkohol (inkl. narkotika)	10 334	10 331	+3	±0,0 %
Rattfylleri under påverkan av enbart narkotika	6 866	6 859	+7	+0,1 %
Narkotikabrott	49 836	49 436	+400	+0,8 %

Nivåhöjningen innebär att det inte är lämpligt att jämföra antalet personupplklarade brott i statistiken för 2014 med nivåerna för tidigare år, eftersom det ger missvisande bild av utvecklingen. Det gäller särskilt utvecklingen av åtalsbeslut. Som framgår i tabell 5 ger jämförelser mellan antalet åtalsbeslut 2013 och motsvarande nivå 2014 resultat i helt olika riktningar enligt den nya respektive den tidigare definitionen. En jämförelse som utgår från den nya definitionen ger en ökning på en procent, medan en jämförelse enligt den tidigare definitionen ger en minskning. Den senare jämförelsen är emellertid den som ger en korrekt bild av utvecklingen.

Sett till antalet utfärdade strafförelägganden och meddelade åtalsunderlåtelse är påverkan av definitionsförändringarna mindre. För dessa beslut går utvecklingen i samma riktning, oavsett vilken definition för 2014 som används i jämförelse med 2013.

Sammantaget bör dock försiktighet iakttagas vid jämförelser av antalet personupplklarade brott i statistiken över handlagda brott 2014, med motsvarande uppgift i statistiken över upplklarade brott 2013. Jämförelseproblematiken är i det kortsiktiga perspektivet störst för år 2014. Redan vid nästa års publicering (av 2015 års statistik) kommer jämförelser med föregående år att kunna göras för den nya definitionen.

Tabell 5. Antalet personupplklarade handlagda brott 2014 respektive antalet personupplklarade anmälda brott 2013–2014 efter typ av beslut, samt förändring mellan 2013–2014.

Beslutstyp	Person- upplklarade <i>handlagda</i> brott 2014	Person- upplklarade <i>anmälda</i> brott 2014	Person- upplklarade <i>anmälda</i> brott 2013	Personupplklarade handlagda brott 2014 jmf med 2013		Personupplklarade anmälda brott 2014 jmf med 2013	
				Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Åtal	157 809	155 317	156 391	+1 418	+1 %	-1 074	-1 %
Strafföreläggande	33 418	33 279	34 123	-705	-2 %	-844	-2 %
Åtalsunderlåtelse	20 865	20 770	20 951	-86	-0,5 %	-181	-1 %

Definitionsförändringen har även har en ökande påverkan på resultatet när man jämför antalet personupplklarade brott mellan 2013 och 2014 för olika brottskategorier och typer. Överlag innebär den förändrade definitionen att ökningars överskattas, medan minskningar underskattas (se tabell 6). I de flesta fall går dock resultaten av utvecklingen mellan åren i samma riktning, oavsett vilken definition som används i jämförelsen. För samtliga personupplklarade brott ger definitionsförändringen en ökning på 1 procentenhet, medan den bland de redovisade brottskategorierna kan variera mellan knappt 0,5 och 4 procentenheter. Störst påverkan på jämförelser mellan 2013 och 2014 får den nya definitionen på brottstyperna rån och bilbrott.

Tabell 6. Antalet personuppluarade handlagda brott (ny definition) 2014 respektive antalet personuppluarade anmälda brott (tidigare definition) 2013–2014, efter typ av beslut. Förändringen (antal och procent) mellan antalet personuppluarade brott enligt den nya och den tidigare definitionen 2014, jämfört med antalet enligt den tidigare definitionen 2013.

Brottstyp	Person- uppluarade handlagda brott 2014	Person- uppluarade anmälda brott 2014	Person- uppluarade anmälda brott 2013	Handlagda person- uppluarade 2014 brott jmf m 2013		Anmälda person- uppluarade brott 2014 jmf m 2013	
				Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Samtliga brott	212 092	209 366	211 465	+627	+0,3 %	-2 099	-1,0 %
Brott mot person (3–7 kap. BrB)	26 566	26 401	26 164	+402	+1,5 %	+237	+0,9 %
Brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB)	11 298	11 193	12 647	-1 349	-10,7 %	-1 454	-11,5 %
<i>Misshandel</i>	10 879	10 791	12 201	-1 322	-10,8 %	-1 410	-11,6 %
<i>Olaga hot</i>	5 147	5 129	5 564	-417	-7,5 %	-435	-7,8 %
<i>Ofredande</i>	2 024	2 016	2 079	-55	-2,6 %	-63	-3,0 %
Sexualbrott (6 kap. BrB)	4 912	4 897	3 326	+1 586	+47,7 %	+1 571	+47,2 %
<i>Våldtäkt</i>	1 357	1 352	978	+379	+38,8 %	+374	+38,2 %
Stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. BrB)	33 795	33 467	33 372	+423	+1,3 %	+95	+0,3 %
<i>Biltillgrepp</i>	734	714	686	+48	+7,0 %	+28	+4,1 %
<i>Stöld ur och från motordrivet fordon</i>	679	665	689	-10	-1,5 %	-24	-3,5 %
<i>Bostadsinbrott</i>	932	922	981	-49	-5,0 %	-59	-6,0 %
<i>Butiksstöld</i>	23 466	23 347	23 058	+408	+1,8 %	+289	+1,3 %
<i>Ran</i>	1 028	989	928	+100	+10,8 %	+61	+6,6 %
Bedrägeribrott (9 kap. BrB)	17 800	17 484	15 231	+2 569	+16,9 %	+2 253	+14,8 %
Skadegörelsebrott (12 kap. BrB)	4 461	4 347	5 081	-620	-12,2 %	-734	-14,4 %
Trafikbrott	41 421	41 405	41 509	-88	-0,2 %	-104	-0,3 %
Rattfylleri under påverkan av alkohol (inkl. narkotika)	10 334	10 331	10 946	-612	-5,6 %	-615	-5,6 %
Rattfylleri under påverkan av enbart narkotika	6 866	6 859	6 221	+645	+10,4 %	+638	+10,3 %
Narkotikabrott	49 836	49 436	49 375	+461	+0,9 %	+61	+0,1 %

Uppgifter som här inte redovisas över antalet personuppluarade brott 2014 (enligt den tidigare definitionen) kan beställas från Brås enhet för Rättsstatistik.

Ändrad definition av personupplklaringsprocenten har liten påverkan

Även måttet *personupplklaringsprocent* har justerats i 2014 års statistik över handlagda brott. Måttet redovisar procentandelen personupplklarade brott av samtliga handlagda brott under ett år. Det är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, med den skillnaden att det från och med 2014 beräknas på samtliga *handlagda brott*, istället för på samtliga *anmälda brott*.

En fördel med definitionsförändringen är att nämnaren och täljaren i kvoten utgår från samma population, vilket rent statistiskt är mer korrekt. Måttet blir därmed också mindre känsligt för kraftiga upp- och nedgångar i antalet anmälda och personupplklarade brott till följd av stora ärenden. Tidigare kunde anmälda respektive personupplklarade brott i sådana ärenden infalla på olika sidor om ett årsskifte, vilket genererade stora svängningar i personupplklaringsprocenten. Fortfarande kan stora ärenden ha effekt på personupplklaringsprocenten, men då beror det på att de många besluten i ärendet är övervägande av en viss typ och därför snedvrider resultatet (se nedan).

Definitionsförändringen har sammantaget en marginell inverkan på resultatet för personupplklaringsprocenten, och den är således mindre än för de personupplklarade brotten. För samtliga brott ger definitionsförändringen en skillnad på mindre än 0,5 procentenheter 2014. Bedömningen är därmed att det är möjligt att jämföra totalnivån för det justerade måttet för 2014 med tidigare år, trots definitionsförändringen. Inverkan på måttet kan dock variera för olika brottstyper, och försiktighet bör därför iaktas när jämförelser görs mellan åren 2013 och 2014 för enskilda brottstyper eller regionalt.

I tabell 7 nedan redovisas en jämförelse mellan resultatet avseende år 2014 för det nya måttet personupplklaringsprocent (andelen personupplklarade beräknat på samtliga handlagda brott) respektive det tidigare måttet personupplklaringsprocent (andelen personupplklarade brott beräknat på samtliga anmälda brott) totalt, samt för ett urval brottskategorier. I tabell 8 ges motsvarande redovisning för länen.

Uppgifter som här inte redovisas över personupplklaringsprocenten 2014 (enligt den tidigare definitionen) kan beställas från Brås enhet för Rättsstatistik.

Tabell 7. Personupplklaringsprocent beräknad utifrån samtliga handlagda brott respektive samtliga anmälda brott, 2014. Samt skillnad i procentenheter.

Brottstyp	Personupplklaringsprocent av samtliga handlagda brott 2014	Personupplklaringsprocent av samtliga anmälda brott 2014	Skillnad (procentenheter)
Samtliga brott	14,7 %	14,5 %	+0,2
Brott mot person (3–7 kap. BrB)	10,2 %	10,1 %	+0,1
Brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB)	12,6 %	12,5 %	+0,1
<i>Misshandling</i>	13,0 %	13,0 %	+0,1
<i>Olaga hot</i>	10,1 %	10,1 %	+0,0
<i>Ofredande</i>	3,5 %	3,5 %	±0,0
Sexualbrott (6 kap. BrB)	24,3 %	24,1 %	+0,2
<i>Våldtäkt</i>	20,0 %	20,2 %	-0,2
Stöldbrott och tillgreppsbrott (8 kap. BrB)	6,2 %	6,2 %	±0,0
<i>Biltillgrepp</i>	5,1 %	5,0 %	+0,1
<i>Stöld ur och från motorfordon</i>	1,3 %	1,3 %	±0,0
<i>Bostadsinbrott</i>	4,0 %	4,1 %	-0,1
<i>Butiksstöld</i>	47,5 %	47,7 %	-0,2
<i>Rån</i>	11,9 %	11,8 %	+0,1
Bedrägeribrott (9 kap. BrB)	10,9 %	11,2 %	-0,3
Skadegörelsebrott (12 kap. BrB)	2,9 %	2,9 %	+0,1
Trafikbrott	50,3 %	50,0 %	+0,4
Rattfylleri under påverkan av alkohol (inklusive narkotika)	77,9 %	75,0 %	+2,9
Rattfylleri under påverkan av enbart narkotika	53,1 %	54,8 %	-1,8
Narkotikabrott	51,3 %	51,9 %	-0,5

Tabell 8. Personupplklaringsprocent beräknad utifrån samtliga handlagda brott respektive samtliga anmälda brott, i länen, 2014. Samt skillnad i procentenheter.

Län	Personupplklaringsprocent (%) utifrån samtliga handlagda brott 2014	Personupplklaringsprocent (%) utifrån samtliga anmälda brott 2014	Skillnad (procentenheter)
Stockholms län	12,3 %	12,1 %	+0,2
Uppsala län	19,8 %	19,3 %	+0,4
Södermanlands län	14,6 %	14,1 %	+0,6
Östergötlands län	17,8 %	17,7 %	+0,1
Jönköpings län	14,2 %	14,0 %	+0,2
Kronobergs län	13,9 %	14,1 %	-0,1
Kalmar län	14,6 %	14,5 %	+0,1
Gotlands län	27,4 %	27,6 %	-0,1
Blekinge län	17,7 %	18,7 %	-1,0
Skåne län	14,6 %	14,5 %	+0,1
Hallands län	16,1 %	16,8 %	-0,7
Västra Götalands län	15,1 %	14,8 %	+0,2
Värmlands län	18,6 %	18,6 %	±0,0
Örebro län	15,1 %	14,3 %	+0,8
Västmanlands län	15,5 %	15,6 %	-0,1
Dalarnas län	14,1 %	14,0 %	+0,1
Gävleborgs län	14,2 %	14,6 %	-0,4
Västernorrlands län	17,1 %	16,9 %	+0,2
Jämtlands län	18,8 %	20,7 %	-1,9
Västerbottens län	16,9 %	15,7 %	+1,2
Norrbottens län	16,3 %	16,5 %	-0,2

Påverkan av stora ärenden

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd brott kan ge upphov till märkbara förändringar i statistiken över upplarade/handlagda brott mellan olika år. Det gäller i synnerhet för mindre brottskategorier eller redovisningsområden. Effekten av stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid, och osäkerhet om huruvida en förändring är generell eller ej. Särskilt antalet personupplarade brott och personupplklaringsprocenten påverkas av enskilda större ärenden. Men även antalet handlagda brott totalt sett, liksom det nya måttet lagföringsprocenten kan påverkas.

Antalet personupplarade brott påverkas i det fall enstaka ärenden omfattar ett stort antal personupplarade beslut, medan personupplklaringsprocenten (enligt den tidigare

definitionen) kan påverkas på olika sätt. Om ett enskilt stort ärende främst genererar många personupplärade beslut medför det en ökning av personuppläningsprocenten, medan det leder till en minskning av nivån på personuppläningsprocenten om ett ärende istället främst genererar andra typer av beslut. Förändringar i personuppläningsprocenten till följd av stora ärenden förstärks om fall brotten på ett stort ärende anmäls ett visst år och besluten på brotten fattas först ett senare år.

Även den justerade personuppläningsprocenten påverkas av stora ärenden. Det sker om besluten som tas i ärendet övervägande är av en viss typ och därför snedvrider fördelningen av besluten i statistiken. Om handläggningen av ett stort ärende exempelvis leder till att många brott direktavskrivs kan det ge en minskad personuppläningsprocent, trots att antalet personupplärade brott inte behöver ha förändrats. På motsvarande sätt kan ett stort ärende driva upp personuppläningsprocenten, om handläggningen leder till många personupplärade beslut, trots att de personupplärade brotten i övrigt har minskat. Däremot påverkas inte den justerade personuppläningsprocenten av om brotten på ett stort ärende anmäls och beslutas olika år.

Stora ärenden är ovanliga men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan följer en sammanställning av stora ärenden som har identifierats de senaste fyra åren och som har påverkan på både statistiken över handlagda brott och/eller personuppläningen i tidigare statistik över upplärade brott.

- År 2014 anmäldes och handlades ett ärende med många *sexualbrott* (sexuellt övergrepp, utnyttjande av barn för sexuell posering och sexuellt ofredande) samt barnpornografibrott i Gotlands län. I de flesta fall har handläggningen lett till att åtal har väckts, vilket påverkat både antalet personupplärade brott och personuppläningsprocenten i Gotlands län där nivåerna är betydligt högre 2014 än föregående år (enligt både den nya och tidigare definitionen). Ärendet har även påverkat resultaten av de aktuella brottstyperna för hela landet, samt det totala antalet brott i Gotlands län.
- År 2014 anmäldes ett ärende med många brott gällande *övrigt bedrägeri* i Uppsala län. Enligt Brås analyser har ärendet inte medfört någon ökning av de personupplärade besluten (enligt den tidigare definitionen) och det renderar därmed en minskning av personuppläningsprocenten (i länet. Däremot påverkas inte nivån personuppläningsprocenten på Riksnivå. Ärendet har ingen märkbar påverkan på den nya statistiken över handlagda brott 2014.
- År 2014 anmäldes ett ärende med många brott gällande *kränkande fotografering* i Uppsala län. Ärendet har inte renderat någon större mängd personupplärade besluten (enligt den tidigare definitionen) och har ingen märkbar påverkan nivåerna av personuppläningsprocenten (enligt tidigare definition) på länet eller riket 2014, vidare har ärendet ingen märkbar påverkan på den nya statistiken över handlagda brott 2014.
- År 2013 anmäldes ett ärende med många *ofredandebrott* i Jönköpings län. Åtminstone cirka hälften av brotten klarades upp samma år på tekniskt vis.
- År 2012 anmäldes ett par ärenden med många *langningsbrott* (olovlig försäljning och olovligt innehav av alkoholdrycker) i Kronobergs län. De flesta

brotten klarades upp samma år, både med beslut som definieras som personuppklarande och på tekniskt vis.

- År 2011 anmäldes ett stort ärende med många dopningsbrott i Skåne. De flesta brotten klarades upp samma år med personuppklarande beslut.

Tekniska och juridiska förändringar

Statistiken över handlagda brott, tidigare uppklarade brott, påverkas i stort sett av samma förändringar som statistiken över anmälda brott, till exempel ny insamlings-teknik eller nya redovisningssätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser av de handlagda brotten över tid. Det finns även andra faktorer som påverkar jämförbarheten och tolkningen av statistiken. De viktigaste förändringarna redovisas nedan. För mer information, kontakta Brås enhet för rättsstatistik.

Nedan följer en sammanställning av olika systemtekniska och lagstiftningsmässiga förändringar sedan 2007, som i olika utsträckning kan ha påverkat statistiken över handlagda brott och personuppklarade brott i statistiken över uppklarade brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i fallande ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan gå direkt till det relevanta stycket.

- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av Polisens ärendehanteringssystem Pust och systemet stängdes helt för nyregistrering av brott den 3 juni 2014. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet RAR. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under åren 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inkl. grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning.
- Den första januari 2013 fick Polisen befogenhet att besluta om förundersökningsbegränsning, inom ramen för sitt förundersökningsledarskap. Detta har tidigare enbart varit förbehållet åklagarna. Det främsta syftet med förundersökningsbegränsning är att skapa utrymme för att tillgängliga utredningsresurser ska kunna användas på ett för samhället så effektivt sätt som möjligt. En förväntad effekt av förändringarna är att fler brott avslutas med förundersökningsbegränsning istället för med lagföringsbeslut. Eftersom beslut om lagföringsbeslut räknas som personuppklarande, medan beslut om förundersökningsbegränsning inte gör det, innebär den förväntade effekten en minskning av såväl personuppklarade brott som i personuppklaringsprocenten. På grund av den huvudbeslutsprincip som tillämpas i statistiken kan en ökad användning av förundersökningsbegränsning framförallt inverka på redovisningen av lagföringsbeslut (om att väcka åtal och utfärda strafföreläggande) och leda till lägre nivåer för dessa. En viss försiktighet bör därmed iakttas vid tolkning av statistiken
- Under februari 2013 driftsatte Polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust) som ersatte Polisens tidigare ärendehanteringssystem Pust. Det nya ärendehanteringssystemet hade vid driftsättningen brister, vilket inneburit att det

använts i begränsad omfattning av polismyndigheterna. Brå har samarbetat med Polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Pust utgör kan ge effekter som inledningsvis är svåra att överblicka. Det kan bland annat handla om tekniska faktorer, inläring hos användarna och förändrade arbetsätt. Bristerna bedöms i nuläget endast ha en mindre påverkan på statistiken totalt sett. En generell rekommendation är dock att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanteras i Siebel-Pust, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inkl. grovt) samt trafikbrott som t.ex. rattfylleribrott och olovlig körning. Övriga brottstyper hanteras fortfarande i en RIF-anpassad version av ärendehanteringssystemet RAR (se nedan).

- I och med driftsättningarna av Siebel-Pust samt den RIF-anpassade versionen av ärendehanteringssystemet RAR infördes under våren 2013 unika identiteter på brott och brottsmisstankar. Unika identiteter gör det möjligt att följa exempelvis ett brott genom rättskedjan. Identiteterna som har införts som en del av utvecklingen inom samordningen för Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF), har lett till att en mer exakt beräkning av antalet person uppklarade brott i statistiken kan göras. Analyser visar dock att införandet av unika identiteter inte ger några större skillnader i resultatet, jämfört med det tidigare mindre exakta tillvägagångssättet att räkna personuppklarade brott.
- Under 2012 genomförde Åklagarmyndigheten och Polisen anpassningar av sina ärendehanteringssystem för att uppfylla de krav på informationsutbyte, som myndigheterna i rättsväsendet beslutat om inom samordningen för Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Åklagarmyndigheten driftsatte sitt anpassade system i december, medan Polisen succesivt införde förändringarna i de 21 polismyndigheterna under perioden september till december. Förändringarna innebär bland annat förbättrade möjligheter att spåra hanteringen av enskilda brott och brottsmisstankar hos Åklagarmyndigheten och Polisen. En annan förändring är att grundinformation som anges i registreringen av brott och misstänkta personer har standardiserats. I och med förändringarna bör en viss försiktighet iakttas då statistiken tolkas.
- År 2010 gjordes anpassningar i Brås statistikdatabas som följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Inverkan på statistiken över personuppklarade brott totalt sett är marginell, men märkbar för statistiken över uppklarade borgenärs- och skattebrott där det finns en misstänkt person. År 2008 tillkom cirka 16 procent fler personuppklarade skattebrott samt 2 procent fler personuppklarade borgenärsbrott som en effekt av anpassningen. För 2009 var motsvarande värden 25 respektive 6 procent. Jämförelser av uppklarade skattebrott åren 2007–2010 är därför inte relevanta, och man bör även vara försiktig när det gäller jämförelser av borgenärsbrott under dessa år. För mer information kontakta Brå, Enheten för Rättsstatistik.

- I samband med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under andra halvåret 2007 gjorde Ekobrottsmyndigheten justeringar av reglerna för antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i Kodning av brott som finns publicerade på www.bra.se övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning, som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklARATION eller räkenskapsår. I tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklARATIONER och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. Även personupplklaringsprocenten för dessa brott påverkades av förändringen eftersom antalet anmälda brott ingår i beräkningen av detta mått. Samtidigt som antalet uppklarade brott har ökat något har antalet redovisade anmälda brott blivit betydligt fler sedan år 2007 enligt ovanstående beskrivning. Detta ger en lägre upplklaringsprocent. För utförligare information, se avsnittet Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009 (Brå, rapport 2010:15).
- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med tidigare år. Även personupplklaringsprocenten för dessa brott påverkas av förändringen. Effekten blir att upplklaringsprocenten för 2007 blir lägre jämfört med tidigare år på grund av att fler anmälningar räknas med i statistiken. För utförligare information, se avsnittet Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009 (Brå, rapport 2010:15).

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i publikationen *Kriminalstatistik*.

Statistik över anmälda och uppklarade brott har förts sedan 1950. Statistik över personer misstänkta för brott har förts sedan 1975. Statistik över personer lagförda för brott och över kriminalvårdens klienter har förts sedan 1830-talet. Statistik över återfall i brott har förts sedan 1970-talet. Sedan 1995 ansvarar Brå för och publicerar den officiella kriminalstatistiken, dessförinnan hade Statistiska centralbyrån det ansvaret.